

SLOVENSKI LIST

PERIODICO DE LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA

Dirección y Administración: Gral. César Díaz 1657, U. T. 59-3667 Bs. Aires

Leto VIII.

BUENOS AIRES, 3. APRILA 1937

Štev. 13

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctva

LIST IZHAJA OB SOBOTAH
Rokopisi se ne vračajo

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Slovinci v Braziliji

Sao Paulo, marca 1937.

Od časa do časa naloži človek na kakšno površno notico v slovenskih listih, ki se spomni tudi nas, braziljskih Slovencev. Ponajvečkrat so takšne novice res samo površne in nestvarne. Včasih se urednik tega ali onega lista spomni, da je nekaj slišal tudi o slovenskih izseljencih v Braziliji, pa sam objavi nekaj približnega in nedoločnega, druge kratki pa pridejo takšne vesti v liste potem kakšnega izseljenca, ki nima s tukajšnjimi Slovenci nobenih zvez, ali pa prekroji svoj dopis tako, da je njegovim zasebnim interesom ustrezno. Tako na pr. smo čitali v ljubljanskem "Slovencu" od 29. novembra 1936, da nas je v Sao Paulu pet do deset tisoč Slovencev, kar seveda ne odgovarja resnici. V Sao Paulu, če naštejemo vse, od najmlajšega pa do najstarejšega, nas je kvečjemu do tristo slovenskih izseljencev in še ti živimo raztreseni širom tega velikega mesta. Koliko pa nas je po vsej ogromni Braziliji? Če rečemo, da nas je tisoč, smo prej previsoko čutili, nego prenizko.

"Slovenec" piše, da tukajšnji slovenski izseljenci kličejo po slovenskem duhovniku in da prosijo zanj. Takšna trditev je nerosnična in bi tega ali onega samo mogla pripraviti v veliko razočaranje. Ne verujem, da bi slovenski duhovnik mogel imeti med slovenskimi izseljenci kaj uspeha, ne v verskem, ne v družabnem ali društvenem življenju. Prav zelo prosim, naj mi nihče od prizadetih ne vzame za slabo, če sem odkritosrčen, in naj mi no štejete v zlo, če povem resnico. In resnico povem zato, ker ne verjamem, da je slovenskih izseljenskih duhovnikov toliko na razpolago, da bi lahko prišli tudi v tako majhne naselbine, kakršna je naša. Tistim, ki se zanimajo za versko vzgojo našega izseljenštva v Braziliji, bi priporočal, naj svojo pozornost obrnejo raje na Hrvate, ker teh je več tisoč, morda nad deset tisoč in žive tudi, zlasti Dalmatinci, v precej močnih naseljih.

Sao Paulo ni Paternal ali Villa Devoto v Buenos Airesu, kjer srečam, kakor sem slišal, na vsakem vogalu slovenski obraz ter so v mnogih ulicah slovenske trgovine, gostilne, krojačnice itd. Tu, v Sao Paulu, minejo meseci, ko se niti ne vidimo: ne zbiramo se, ne prepevamo, niti pijančujemo ne... — tako je pač z nami, kakor da bi nas sploh nikjer nič ne bi bilo. Zelo enostavno poteka naše življenje: delamo in spimo. Ne vem, ali je tako prav, da smo postali takšni neuporni sužnji tujine, ki terja od tebe, kolikor moreš dati in ki se samo za tvojo telesno moč zanima, dokler si zdrav in producent. Vse božje leto, od 1. januarja do 31. decembra, nam poteka življenje enakomerno. Čas beži, gube se ršejo v obraz, pleša na glavi je večja in večja in tako živimo tjavendan, brez ciljev, brez smotra...

Na društveno življenje niti misliti ni. Če bi živeli vsi na kupu in če bi bilo med nami mnogo smisla za

Konferenca Male antante v Beogradu

Konferenci, ki dokazuje, da so glasovi o skorajšnji smrti Malega sporazuma neutemeljeni, pripisujejo veliko važnost —
Važnost Male antante za mir v Srednji Evropi

Teden dni po sklenitvi beograjskega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo, so se v Beogradu sestali zunanji ministri gg. Krofra, Antonescu in Stojadinović, da se pomenijo o političnem položaju v Evropi in o drugih vprašanjih, ki zanimajo Češkoslovaško, Jugoslavijo in Rumunsko obtem.

Beograd je sprejel zastopnika praške in bukareštanske vlade ter se je za to priložnost odšel v naše ter češkoslovaško in rumunske zastave. Ne le v državah Male antante, marveč tudi v vseh drugih evropskih glavnih mestih vlada za sedanjost konferenco v Beogradu največje zanimanje.

In ni nikakor čudno. Toliko je tisk že pisal, posebno v zadnjem času, o nesoglasjih med članicami Male antante in o verjetnosti njenega razpada, da je takšno zanimanje utemeljeno. Kakor se je že ob drugih prilikah pokazalo, tako se bo gotovo tudi sedaj, da so vse take in podobne napovedi neutemeljene in da izražajo samo željo nekaterih evropskih vlad, predvsem

nemške, ki bi rade videle, da bi se blok držav, ki štejejo skupaj svojih 50 milijonov prebivalcev, razcepil, ker bi potem imelo lažji pot v Srednji Evropi in tudi na Balkanu.

Ministri so se v četrtek posvetovali skoro ves dan, poročilo o zaključkih konference, ki se bo, kakor je običaj, objavilo šele ob zaključku posvetovanja, nam v trenutku, da so se zastopniki Male antante bavili predvsem z dogodki na Španskem, z novim "zapadnim Locarnom", s položajem v Podonavju ter z vprašanjem gospodarskega sodelovanja z Madžarsko in Avstrijo. Predsednik jugoslovanskega ministrskega sveta je obširno poročal o beograjskem sporazumu ter izrecno naglasil, da sporazum v ničemer ne krši ali zmanjšuje obveznosti Jugoslavije napram njenim zaveznicam ter da tudi ni v nasprotju z Zvezo narodov, marveč da se bo celo v Ženevi registriral.

Češkoslovaški zunanji minister, ki so ga novinarji prosili, naj bi jim kaj povedal, je dejal zastopnikom

tiska: "Nikar ne pričakujte od nas kakšnih senzacionalnih novic. Pakt Male antante, na katerem sloni trajno sodelovanje naših držav, že sam po sebi izključuje možnost senzacij. Na osnovi tega pakta so osebe, ki vodijo zunanjo politiko Male antante, v stalnih stikih med seboj in zasedanje Stalnega sveta Male antante ima samo namen ojačiti še bolj njuno medsebojne vezi.

Te besede dovolj jasno povedo, da so izmišljene vse one novice, ki so v listih zatrjevale, da je Jugoslavija sklenila sporazum z Italijo na lastno pest ter da sta radi tega Češkoslovaška in Romunija vzne mirjeni. Po paktu Male antante so vse njene članice dolžne voditi skupno zunanjo politiko in če jo kdaj katera sama zase sklenila kakšno posebno pogodbo (kakor Češkoslovaška z Rusijo in pa Jugoslavija z Bolgarsko ter sporazum z Italijo), ni tega nikakor storila brez vednosti ostalih dveh zaveznic. Tako, kakor sedaj, so mnogi listi pisali tudi povodom sklenitve pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo

in Bolgarijo; zatrjevali so, da se bo radi one pogodbe zrušil balkanski sporazum in da bo radi nje tudi Mali antanti odklenalo. Podobne stvari smo imeli prliko čitati tudi tedaj, ko je praška vlada sklenila z moskovsko vojaško zvezo za slučaj nemškega napada; tudi takrat je Mala antanta imela umreti. Pa se to ni zgodilo ne v enem ne v drugem slučaju. Vkljub temu se pa najdejo takšni, ki vedno znova verujejo takšnim časnikarskim modrovanjem in prerokovanjem.

Sedanja konferenca in pa izjave češkoslovaškega ministra jasno dokazujejo tudi onim, ki besedam dr. Stojadinovića niso hoteli verjeti, da se beograjski odgovor ni sklenil brez vednosti članic Male antante in prav gotovo tudi ne brez vednosti Francije in Anglije, pa naj piše ta ali oni list karkoli hoče. Torej so skrbi in želje vseh onih, ki so se bali ali upali, da je Jugoslavija z beograjskim paktom zapravila dolgoletna prijateljstva za nezanesljivo naklonjenost svojega zapadnega sosedu, povsem neutemeljene.

Zanimivo je, da gledajo sedaj v Avstriji na Malo antanto z vse bolj prijaznim očesom nego so gledali doslej. Dunajska poročila zatrjujejo, da so tam prepričani o tem, da je Mala antanta potrebna za vzdrževanje miru v Osrednji Evropi in pričakujejo, da bo z gospodarskim sodelovanjem z ostalim obdonavskimi državami lo še bolj okrepila mir ki ga je vsa Evropa potrebna.

GLAS IZ DOMOVINE

V sredo 31. proteklega meseca marca je beograjska kratko-valovna radio postaja tamošnjega preširoa otvorila, preko holandske močnejše postaje v Eindhovenu, serijo tranzmisijskih, namenjenih jugoslovanskim izseljencem v ameriških deželah.

Oddaja se je začela točno ob 8. zvečer in je trajala do 9.15. Ker je to pač najboljši čas na radiu ter so takšne večerne ure oddane na vseh tukajšnjih postajah že za tedne in mesece v naprej, se našemu

skupnost, bi prišli do malega društva, o kakšnem močnem in velikem društvu pa niti sanjati ne smemo, ker nas je tu premalo. Imeli smo sicer društvo "Primorje", ki je lepo uspevalo, a takrat je bila naša naselbina močnejša. To društvo bi morda še danes dihalo in kolikor toliko živelo, da ni prorane smrti končalo že pred leti zaradi nekaterih izseljencev, ki so v društvenem življenju iskali le osebnih časti in tudi koristi. Ustanovili so Jugoslovansko podporno združenje, katero je "Primorje" pokopalo, potem pa še samo padlo v grob.

Takšna je ta nevesela preteklost našega slovenskega društvenega življenja v Sao Paulu; žalostna je in bo menda težko padla v pozabljenost. Tudi in baš zato pravim, da bi bilo nesmiselno ukvarjati se spet s kakšnim novim društvenim pokretom med tukajšnjimi Slovenci. Z nekim novim društvom, o katerem je poročal Slovenski list dne 23. januarja t.l., nimajo pa slovenski izseljenci — razen enega — nobenega opravka. To je skrona, a rosnična slika današnjega življenja Slovencev v Braziliji.

Franjo Cotič.

poslaništvu v Buenos Airesu ni posrečilo dobiti postajo, ki bi prenos oddajala naprej na dolgo valovno dolžino, za katero imajo prav mnogi naši ljudje sprejemne aparate. In tako se je zgodilo, da je najbrž malokdo mogel poslušati ta prvi glas iz domovine. Mnogo sreče najbrž s to prvo tranzmisijsko tudi oni redki posamezniki, ki imajo aparate za kratke valove, niso imeli, saj so eindhovenška postaja — ki ima to slabo lastnost, da se le pozimi dobro sliši, in to smolo, da jo precej močno nadleguje neka druga angleška "broadcasting" s skoro enako valovno dolžino — niti na izredni sprejemnik tukajšnje družbe "Transradio", ki ima kar 360 svov in stane 15.000 dolarjev, ni slišala prav posebno odlično.

Ker je bilo med našimi ljudmi mnogo zanimanja za ta glas iz domovine — saj so mnogi tudi pri našem listu poizvedovali, kako bo s prenosom — bo gotovo marsikdo rad vedel, kako je bilo.

Program so otvorili zvoki naše državne himne, nakar so je iz aparata oglasil "spiker" z besedama "ovde Beograd". Nenavadno prijeto sta odmevali ti dve besedi v ušesu, ki jo navajeno poslušati abecedo tukajšnjih radio-postaj. Sledil je kratek uvod, v angleščini in srbo-hrvaščini, nakar se je oglasil ministrski predsednik in zunanji minister dr. Mlan Stojadinović, ki je mel daljši govor. Pozdravil je vse Slovence, Hrvate in Srbe v izseljeništvu in izrazil prepričanje, da jih še vedno veže do domovine ona velika ljubezen, ki so jo izkazali tekom svetovno vojne, ko so moralno in dejansko podprli težnje za osvoboditev in zedinjenje vseh Jugoslovancev. Domovina, je dejal go-

vornik, je izseljencem hvaležna za žrtve, ki so jih doprinesli v ta namen, in nikoli ne bo pozabila njihovega dela pri ustvarjanju naše nacionalne države. Ta država se lepo razvija, in "če so vrnete v domovino", je dejal dr. Stojadinović, "vas bo iznenadil njen napredek na vseh poljih". Če danes še obstojajo politična nesporazumljenja, se jo treba zavedati, da so nesporazumljenja začasna; samo narod je več in hoče živeti svobodno in realno. Prosil je izseljence, naj imajo zaupanje v one, ki jim je poverjeno vodstvo države, ter je zagotovil, da si iskreno prizadevajo biti s svojim delom narodu koristni. Jugoslavija je močna in užva ugled pri sosedih in v Evropi; s sosednimi državami živi v odnošah prijateljstva ali dobrega sosedstva ali pa vsaj korektnega sodelovanja. Prosil je končno še vse jugoslovanske izseljence, naj nikar ne verjamejo plačanim hujskačem, ki jih skušajo prepričevati, da so razmere v domovini najslabše. Zaključil je svoj govor s ponovnimi pozdravi vsem izseljencem in pa s toplimi željami za srečo in napredek naše lepe domovine.

Za njim je dobil besedo, oziroma bolje rečeno glas — in sicer prav čist in močan ter sijajen glas, katerega je tudi aparat dostojno oddajal — naš goriški pevec in član zagrebške opere Josip Rijavec, ki smo ga tudi v buenosaireskem Colonu že slišali in ki se je pred nedavnim vrnil iz Rusije, kjer je z velikim uspehom gostoval v mnogih mestih. Zapel je dva solospesa s spremljevanjem klavirja, "Na nočištu" in "Serenado". Za njim je prišel na vrsto baritonist beograjske opere Marko Cvijić, ki je odpel Mo-

kranjčevu "Pusti me" in pa neko drugo Konjičevu stvar. In bila je res velika škoda, posebno za slovenske poslušalce, da se je aparat zelo nedostajno obnašal, ko ste nato Lovšetova in Golobova iz ljubljanske opere peli dolg venček slovenskih narodnih, med katerimi so bilo "Kje so moje rožice", "Le počaj na me", "Gor čez izaro" in še mnoge druge.

Da naše poročilo ne bo predolgo, naj na kratko povemo, da sta V. Klavdić in ga. Luković recitirala nato nekatere Preradovićeve, Račićove in Šantićeve pesmi, nakar je eden izmed najbolj popularnih jugoslovanskih radio-pevcev, Milan Timotić, lepo zapel "adijo mare". Poslušali smo še daljše predavanje o razvoju in napredku Jugoslavije in petje ge. Aleksandrović, ki jo je spremljal ciganski jožkester, nato pa je nastopil eden izmed najboljših jugoslovanskih zborov, zbor beograjskih študentov "Obilic" z 10. Mokranjčevim rukovetom in z narodno "Vrbniče nad morem"; in je bila spet velika škoda, da jo bil prenos prav tedaj zopet izredno slab.

"Spiker" je sporočil, da se bodo odslej oddajali radio-programi za naše izseljence v prekomorskih deželah dvakrat mesečno ter da bo prihodnji prenos 14. aprila od 8. ure zvečer dalje.

Argentinske vesti

KRUH JE DRAŽJI

Buenosaireski pekarji so se domenili, da od večerajšnjega dne dalje zvišajo ceno vsakdanjemu kruhku, ki ga prodajajo prebivalstvu, od 0.35 na 0.40 za kilogram. Ta svoj sklep opravičujejo z velikim porastom cen vsem vrstam žita in pa z navedbo, ki ni utemeljena, da se je zaradi izvoza zmanjšala zaloga pšenice, namenjene notranji porabi. Razni listi ugotavljajo, da je ta trditve iz trte izvita, ker znaša ta zaloga več ko 2 milijona ton, kar da popolnoma zadostuje za notranji konsum in za svet. Obevljal pa je le sklep velikih industrijskih podjetij ter se je cena zvišala, s čimer so močno prizadeti baš najbolj ubožni sloji, ki jim je kruh važna, če ne najvažnejša vsakdanja hrana. Mnogi pikro pripominjajo, da je vsekar več ko čudno, da je kruh tako drag v "žitnici sveta", za kakršno velja argentinska republika.

VELIK DOLG PORAVNAN

Argentinska vlada je nameravala izvesti na severoameriškem deželnem trgu konverzijo dveh starih argentinskih dolgov v dolarjih, za katere je morala plačevati 6 olo letnih obresti. Ker pa prilike za konverzijo, t. j. za razpis novega posojila z manjšo obrestno mero, niso bile zadnje čase preveč ugodne, se je vlada odločila, da obe posojili izplača še pred zapadlostjo. V to svrhu je v četrtek nakazala v New-York 114.000.000 pesov. Argentinski dolg v dolarjih se je od novembra lanskega leta dalje znižal približno na polovico.

HOLANDSKA TRGOVINSKA MISIJA V BUENOS AIRESU

V glavnem mestu republike se mudi izredna holandska delegacija, katere namen je skleniti z Argentino novo trgovinsko pogodbo, ki naj ojači trgovino med obema državama. Delegaciji načeljuje izredni poslanik dr. Herman Adrian Karnebeck, ki je v sredo predložil predsedniku Justu svoje akreditivo. Pogajanja z zastopniki argentinske vlade so se že pričela.

DOPLNILNE VOLITVE V MENDOZI

Jutri se bodo vršile v mendoški pokrajini krajevne dopolnilne volitve. Udeležijo se jih več strank, med njimi tudi mendoški socialistični disident, ki jih vodi dr. Marianetti, katerega je socialistični izvršni odbor pred nedavnim izključil iz stranke.

IZ BUENOSAIREŠKE POKRAJINE

Kakor je bilo napovedano, se preteklo nedeljo res niso vršile v pokrajini Buenos Aires volitve za delno obnovo laplatskega parlamenta, ki bi se bile morale vršiti, ko bi šlo vse po postavih in paragrafi. Vlada je sklicala parlament da mu obrazloži, zakaj so bile volitve odgodone. Ker ima v obeh zbornicah večino, je že v naprej vedela, da zaradi tega ne bo imela nobenih preglavic. Hudujejo pa se radikalni in zagotavljajo, da bodo tožili pokrajinski volilni odbor zaradi kršitve zakona.

Dr. ALVEAR SPET NA DELU

Dr. Alvear, bivši predsednik republike in vodja argentinske radikalne stranke, se je te dni vrnil iz Mar del Plate, kjer je bil na oddihu. Z njegovim povratkom se je pozivilo določanje radikalnega osrednjega izvršnega odbora, ki se je že začel razgovarjati o tem, kakšno "plataformo", t. j. program, naj izdelata za prihodnje predsedniške volitve, da bo kar največ volilcev zadovoljnih. Svoj program bo stranka objavila šele v maju.

VOLITVE V CORRIENTESU

Pri nedeljskih volitvah v Corrientesu so zmagali avtonomisti in antipersonalisti, ki v oni pokrajini tvorijo takozvano "konkordanco". Režimski blok si je zagotovil sedem mandatov v pokrajinskem parlamentu, liberalci pa so se morali zadovoljiti z dvema. Radi takozvanih "transeantes", t. j. "mimoidočih volilcev", ima vladna stranka v Corrientesu možnost, da bo svoji miliji volji volitve "regulira". Pravico voliti imajo namreč tudi takšni prebivalci, ki so na popotvanjih, čeprav v dotičnem kraju niso vpisani v volilne sezname. In take popetnike pošilja vladni volilni aparat v vse takšne kraje, kjer zmagati ne bi v naprej zasigurana.

NOVO POSLOPJE POŠTNE HRANILNICE

Poštna hranilnica, ki so v zadnjih letih krepko razvija, je sklenila zgraditi veliko palačo za svojo centralo, in sicer na križišču ulice Victoria in Solis. Poslopje bo stalo pet in pol milijonov pesov.

MED ANTIPERSONALISTI

Juan Cepeda, eden izmed uglednih antipersonalističnih voditeljev in šef santafeške policije, je bil na zadnjih volitvah v oni pokrajini izvoljen za senatorja. Podal pa je ostavko na svoj mandat, službi policijskega šefa se je odpovedal in povrh vsega je še iz stranke izstopil. Nič noče povedati, kaj se mu je tako zelo zamerilo, vztrajno pa odklanja vse pozive in prošnje, naj bi se premislil.

NEPOBOLJŠLJIV CURANDERO

Miguel Rainone, star 40 let, se že več let peča s curanderizmom, saj mu ta posel prav dobro nese, dasi strankam nič ne računa, marveč mu iz lastne dobre volje dajejo, da ima za sproti in tudi za svoj bankovni račun. Policija ga je že dvakrat spravila pod ključ, a ga je morala izpustiti, ker je mož dokazal, da od strank nič ne zahteva, marveč jih zdravi za to, ker so čuti sposobnega in ker hoče trpečemu bližnjemu pomagati. Na policiji so ga sicer svarili, naj s tem poslom preneha, a kako naj "Hermano Miguel", kakor so ga njegovi klijenti imenovali, poslušati policijske nasvete, če ga pa trpeci svet neprestano nadleguje s prošnjami, naj bi mu pomagal? In tako je morala policija ugotoviti, da je curandero začel spet poslovati, in sicer v hiši 266 na ul. Tucuman.

Iztegnila je policija roko postavila in moža spet odpeljala v keho, dasi brez vseh neprilik ni šlo, ker so se številni klijenti, ki so čakali "na vrsto", prav močno zavzeli za "brata Miguela".

"CONTE GRANDE" BO VOZIL V BUENOS AIRES

Italijanski veliki prekomorski parnik "Conte Grande" je odplul 25. marca iz Genove proti Buenos Airesu in bo sodaj vzdrževal reden promet na tej progi. Nadomestil bo "Conte Biancamano", katerega so dodelili Tržaškemu Lloyd, da bo vzdrževal potniški promet med Italijo in Daljnim vzhodom.

CAPRIOLIJA IN NJEGOVE PAJDAŠE SE VEDNO IŠČEJO

Zloglasne člano roparske tolpe, katero je vodil pok. "Pibe Cabeza", policija še zmerom zamašča išče — vsaj njene najbolj imenitne pajdaše, dočim je pretekli dne aretirala celo vrsto takih, ki so Caprioliju, "neneju" Martinezu in de la Fuenteju pomagali v Buenos Airesu iz stisk. Policija je ugotovila, da se je bil Caprioli po spopadu s policijo, v katerem je bil ranjen, zatekel v hišo Alfreda Toscana ter da ga je tam tri dni zdravil mazač Francisco Barrosa, nakar je Caprioli, v družbi zgoraj imenovanega "neneja" in la Fuenteja zapustil hišo ter izginil neznanokam. Toscana, Barrosa in še nekatere druge jo policija aretirala.

V zvezi s tem je zanimivo, da so oblasti prijele tudi tolpo izsiljevalcev, ki je s hudimi grožnjami in pod imenom Capriolija zahtevala od ge. Iraola Porreya 150 tisoč pesov. Izkazalo se je, da so izsiljevalci po nemarnem izrabili v tem slučaju ime zloglasnega roparja, ker so pač mislili, da bo bolj vplivalo.

DELAVCA STA SE OKLALA

V sredo zjutraj sta se v neki tukajšnji delavnici marmorja sporekla delavec Ernesto Giradelli, star 45 let, in Pedro Franconi, star 36 let. Ostalo pa ni le pri hudih besedah, marveč sta se nasprotnika začela obdelavati tudi z nožem. Giradelli je Franconiju razklal nos ter ga močno oklal po glavi in obrazu, dočim je Franconi porinil svojemu nasprotniku nož v levo stran prs tako, da se je Giradelli zgrudil in kmalu potem v bolnišnici Penna umrl; istotam se zdravi Franconi, katerega zdravstveno stanje je zelo resno.

Otvoritev slovenske šole na Paternalu

V prostorih ul. Paz Soldan 4924 se sestanejo danes v soboto ob 5. popoldne slovenski starši s Paternala in bližnjih krajev s svojimi otroci, da prisostvujejo otvoritvi otroškega vrta ter zavetščja, ki bosta imela začasno tam svoj sedež. Obecnem se bo vršil ustanovni občni zbor Slovenskega šolskega društva in so zaradi tega vzbujeni na sestanek ne samo starši in njihovi otroci, marveč sploh vsi oni rojaki, ki se zavedajo važnosti šol za vso našo skupnost. Vpisanih je že lepo število otrok, starši, ki se doslej še niso oglasili, lahko to naknadno store.

UMRLA RADI OPEKLIN

Pilar López, stanujoča v ulici Cerrito 572, si je hotela v nedeljo zjutraj v kuhinji z nafto očistiti rokavice. Prišla pa je v preveliko bližino štedilnika, rad česar se je nafta vžgala. Nesrečna ženska je bila takoj vsa v ognju ter je dobila tak ko hude opekline, da je naslednjega dne umrla.

"PRENSA" PRIROČILA SLIKE NAŠIH KRAJEV

V svoji četrtekovi številki in sicer na prvi strani ilustrirane priloge, je tukajšnji veldnevnik "La Prensa" objavil krasne slike jugoslovanskih mest Ljubljane, Topoljice, Dubrovnika in Beograda.

Prejšnji ponedeljek pa je "Prensa" priročila vsebino knjige, v kateri popisuje svoje vtise o potovanju v Buenos Aires g. Livadić, zastopnik zagrebških PEN-klubov na zadnjem mednarodnem kongresu v tem mestu. Knjiga vsebuje mnogo fantastičnih in neutemeljenih trditve, slonečih na večkrat prepovršnih informacijah, ki jih je pisatelj v naglici zbral ali pa si jih napačno vtisnil v spomin. Ti grehi se kolikor toliko odpustljivo, saj se gre v tem slučaju samo za literarne laži oziroma netočnosti in ker prof. Livadić pač ni svoje knjige napisal z namenom, da bi se iz nje Hrvati učili zamljepisja.

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUR

L. N. ALEM 150

BUENOS AIRES

Uradništvo Jugoslovanskega oddelka pri Banco Germánico.

želi cenjenim in številnim klijentom svojega oddelka Velikonočne praznike.

JUGOSLOVANSKI ODDLEK

Reklamna cena

JAME.

Popolno povišanje za jedilnico in spalnico

\$ 225.—

Avda. SAN MARTIN 2706

U. T. 59-0504

(Na pol kvadre) Buenos Aires

ANA CHRPOVA
Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38 Mayo 5182

Franjo Huspaur

FACUNDO QUIROGA 1441
Na Dock Sudu

SLOVENSKA LEKARNA

Vam nudi najboljše zdravila po nizki ceni, kakor tudi brezplačne nasvete. Železno vino po tri pese steklenico. Pošiljamo tudi v notranjost republike. Priporoča se

Dr. ENRIQUE DANIEL DAUGA

Zobozdravnik

Sprejema vsak dan izven četrtkov od 14 do 19 ure

PALPA 2584 — U. T. 73-1900
Buenos Aires

INSTTUTO - DENTAL
POPULAR

2261 - Av. SAN MARTIN - 2261

Pregled brezplačno
Sprejemanje od 9—11 ure in od 3—9 pop.

Izdiranje zob brez bolečin \$ 2.—
Nov način in različne vrste stavljanja zob.

Beograjski sporazum

Čprav so listi, posebno v zadnjem času, mnogo razpravljali o možnostih izboljšanja odnošajev med našo državo in Italijo ter smo o tem vprašanju pred nekaj tedni tudi v Slovenskem listu objavili daljši članek, ki je skoro napovedoval ono, kar se je pretekli četrtek zgodilo, je pomenila vest o beograjskem sporazumu za veliko večino slovenskih izseljencev v Južni Ameriki presenečenje, in sicer take vrste presenečenje, da so nam mnogi celo zamrili, ker da smo se v našem listu — kjer smo se prejšnji teden omejili skoro le na golo poročanje (saj smo bili dobili poslednje vesti tik preden je list šel v stroj) — preveč na široko razpisali o stvari, za katero čutijo tako malo navdušenja, da bi zanjo najrajši ne vedeli. Takšno razpoloženje je sicer razumljivo, ker je slovenski narod mora zaradi Italijanov in še posebno zaradi sedanjega režima v Italiji preveč pretrpeti, vendar pa se list, ki hoče biti informativen, nikakor ne more postaviti na stališče, da bi se delal slepega in gluhega napram kateremu koli dogodku, naj bo prijeten ali ne; in še prav posebno ne more tega storiti z ozirom na takšen dogodek, kakršen je beograjski sporazum, ki se tiče vseh Jugoslovancev in vseh Slovencev, naj bodo z ene ali z drugo strani snežniške meje.

Zato bomo o tej stvari tudi danes pisali, in sicer z namenom, da nekoliko to zadevo razčistimo. Seveda so naša čustva preveč prizadeta, da bi mogli povsem tržno in nepristransko soditi — saj smo v isti številki, v kateri smo prinesli vest o sporazumu, morali poročati tudi o novi žrtvi fašističnega nasilja v Julijski krajini, o nesrečnem Bratužu, ki je nekoliko tednov prej in po strašnem trpljenju na tako tragičen način umrl — vendar pa si moramo vsaj prizadevati, da se bo naša sodba čimbolj oslanjala na realnost.

Da bodo naši čitatelji lažje razumeli namen tega sporazuma, bomo v naslednjih vrsticah napisali nekaj besed o pomenu in posledicah te pogodbe.

V mnogem slične pogodbe, kot sta

jo prejšni teden podpisali Jugoslavija in Italija, imajo tudi druge države med seboj, neglede na eventualna medsebojna politična nasprotnost.

Rusija, ki se smatra za proletarsko državo, ima trgovinske pogodbe z vsemi takozvanimi kapitalističnimi in še celo tudi s fašistično Nemčijo in Italijo, ki sta največji idejni nasprotnici Sovjetov. Tesnejšo vajaško pogodbo pa ima Rusija s Francijo in Čehoslovaško ter Mehiko in ravno isto velja tudi obratno.

Ravno tako ima tudi Francija trgovinske pogodbe s svojo največjo nasprotnico Nemčijo, kakor tudi z Italijo in vsemi drugimi državami. Vojaško pogodbo ima z Rusijo in Čehoslovaško ter z Belgijo. V prijateljskih odnošajih je z Anglijo in Malo antanto.

Jugoslavija ima poseben sporazum vzajemne pomoči z državami, ki tvorijo Malo antanto: Čehoslovaško in Romunijo. Poleg tega ima še drug sličen sporazum z Grčijo in Turčijo, ki se imenuje "Balkanski pakt". Prav pred kratkim pa je podpisala prijateljsko pogodbo z bratsko državo Bolgarijo. Te bi bile najpomembnejše gospodarske in politične pogodbe Jugoslavije.

V prijateljskih odnošajih pa je Jugoslavija s Francijo in Anglijo, vendar o kakem vojaškem sporazumu ni govora, dasi baje med Jugoslavijo in Anglijo obstoja.

Z Nemčijo in Italijo pa nima Jugoslavija doslej takorekoč nič več ko trgovinske pogodbe. Jugoslavija postaja na Balkanu ena najmočnejših gospodarskih struktur in se zato Nemčija in Italija zelo pogajata za tesnejšo zvezo z njo.

Hitler je ponujal že vse vrste gospodarskih ugodnosti Jugoslaviji, če bi hotela odločno pristopiti na stran nemške politike, kar se pa še ni zgodilo in se tudi najbrže ne bo, čeprav bi Jugoslavija mod izbero, ali Velika Nemčija ali povratek Habzburčanov, izbrala prvo. Iz tega stališča je Nemčija naklonjena Jugoslaviji.

Mussolini pa je ves čas delal in izdajal ogromne svote za to, da bi Jugoslavijo notranje razcepil in da bi se je vsaj on del polastil. Namera mu ni uspela, ker Jugoslavija pač ni Abesinija. To je uvidel tudi Mussolini in je pričel iskati prijateljstva. Nekateri trdijo, da ima to prijateljstvo skrite namene. Recimo, da jo res tako, vendar dvomimo na uspeh.

S tem, da je Jugoslavija podpisala z Italijo trgovinski sporazum, kajti to je beograjski sporazum v svojem bistvu, ni nič slabega napravila. Obe državi imata, če gledamo z gospodarskega stališča, vse predpogoje, da nudita zaslužek in blagostanje ena drugi. Jugoslavija ima naprodaj žito, kožo, živino in les; Italija pa mora vse te stvari kupovati. In če bi ji Jugoslavija ne hotela prodajati, bi pa kje drugje kupila.

Četudi ima Mussolini, poleg trgovinskih namenov, še posebne, politične cilje, je to vprašanje čisto

zase in bomo takoj v naslednjih vrsticah obrazložili, da je strah neutemeljen; posebno kar se tiče fašistične nevarnosti.

Kakoršnakoli vlada v Jugoslaviji, ki bi hotela uvesti fašistični režim, je obsojena na strmoglavljenje. To pa iz čisto mostavnega razloga, ker se Srbi, Hrvati in Slovenci ne bodo nikoli podvržili volji enega samega človeka ali ene same klike. Slabih izkušenj z "močno roko" so imeli dovolj. Bivša diktatura je ustvarila hrvatsko vprašanje, kar je dovolj vdika šola, da je širkoja demokracija najboljši način vladavine.

Poleg treh plemen pa so v Jugoslaviji tudi tri vere: katoliška, pravoslavna in mohamedanska. V verskih stvarih pa so ljudje zelo občutljivi in včasih naravnost fanatični in so pripravljeni za vsako žrtev. Zato bi kakoršnakoli diktatura naletela na plemenski in verski odpor.

Mimogrede naj omenimo, da prav tako kot v Jugoslaviji tudi v naši novi domovini fašizem nima temelja. Argentinci so narod priseljencev, ki jih še vedno nekaj veže s svojo prvotno domovino, četudi je ne poznajo in je niso nikoli videli. Vkljub temu je v njih toliko razlik bodisi v kulturnem ali verskem naziranju, da se počutijo dobro samo v široki demokraciji.

Pa da preidemo nazaj k stvari! Kot smo že v začetku rekli, je zelo neugodno vplivala vest o sporazumu med Jugoslavijo in Italijo na naše izseljence iz Julijske Krajine. Mislijo si: Čemu naj se ohranimo kot Slovenci in se borimo za svobodo, ko pa nam tako hladnokrvno podpišejo suženjstvo kar za pet let. In ko bodo ta potekla, bodo z nova podpisali...

To so stvari, na katere je treba gledati z razumom in ne s čustvom.

Fašistična Italija ne bo nikoli prostovoljno odstopila Julijske Krajine Jugoslaviji. Zadnja bi morala torej z orožjem zahtovati svojo pravico. Tega ne bo storila zaradi svojega miroljubnega principa in pa ker je Italija proti Jugoslaviji v veliki premoči. Da pa bi njene zaveznice tvegale vojno radi pol milijona Slovencev, tudi ni pričakovati.

Torej, kaj narediti!?

Borba, ki so jo naši primorski rojaki sami vodili proti velikanski fašistični premoči, je bila herojska. Žrtve so bile velike in je Mussolini sprovedel, da četudi je samo pol milijona ljudi, se ne dajo oropati svojih pravic do jezika in obstoja. To je čisto naravni nagon, kajti vsakdo se brani smrti.

Slovenci v emigraciji so se organizirali ter izdajajo svoje liste in druge publikacije. Poskrbelo se je, da so potom tiska tudi drugi narodi zvedeli za preganjanje Slovencev pod Italijo. Vse to je metalo vedno slabšo luč na Italijo, ki se ponoša z dvatisočletno kulturo. In so celo pri Društvu narodov prišli do zaključka, da je nekaj le tre-

SOKOL DOCK SUD - BOCA

Sokol Dock Sud - Boca priredi v sbooto, 3. aprila, ob 8.30 zvečer v dvorani P. D., ulica Billinghamurst 1767 na Dock Sudu, svojo prvo gledališko predstavo. Igralo se bo vezanimivo igr "Bodna Mara". Drama v 4. dejanjih. Dejanje se godi za časa turških in benečanskih vpadov v Dalmacijo okoli leta 1574. Pred igr, med odmori in po igri bo pel dobroznani kvartet "Jadrans". Po sporedu prosta zabava in ples do zore. Vstopnina: moški \$ 1.—; ženske \$ 0.50. Pri predstavi igra jugoslovanski tamburaški zbor.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO I.

Gral. César Diaz 1657

Buenos Aires

VABI

na

Veliko Prireditev

Z BOGATIM SREČOLOVOM

ki se bo vršila na

BELO NEDELJO

4. APRILA

v dvorani XX SETTEMBRE, ALSINA 2832

Začetek točno ob 16 uri

SPORED:

- 1.) I. Oevirk: "Rožmarin", (meš. zbor)
- 3.) Sicherl: "Straža slovenska na plan", (moš. zb)
- 4.) N. N.: "Nageljni", (moški oktet)
- 5.) Deklamacija (deklamira Irena Jekše)
- 6.) N. N.: Vesele igra v trih dejanjih:

"TETA IZ ARGENTINJE"

Po končanem sporedu se bo vršila prosta zabava s plesom in bogatim srečolovom v prid društvene knjižnice.

Vse prijatelje kulturnega napredka vljudno vabimo, da se v obilnem številu udeležijo.

ODBOR

TRGATEV V "TABORU"

Prihodno soboto 10. t.m., od 8.30 zvečer dalje, bo v Taboru (Paz Soldan 4924) zadnja letošnja trgatav. Vsi člani in prijatelji so vljudno vabljeni. — Odbor.

Vsevrstne bolezni notranje in zunanje VENERIČNE BOLEZNI

se zdravijo na gotov in modern način. — Ugodno plačevanje — Prvi pregled brezplačen — Govor...ri se jugoslovanski... Ordinira: Od 3 — 8 zvečer

Dr Antonio Pereda

Medrano 151 — Buenos Aires

KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

Sedaj v novih prostorih, zraven prejšnje krojačnice, kjer boste zmerom in v vsakem oziru najbolje postreženi. GARMENDIA 4947 — Bs. Aires

Krojačnica

MOZETIČ

Nudi cenj. rojakom veliko izbero vsakovrstnega blaga za poletne obleke, kakor tudi perila in vseh drugih moških potrebščin.

SLAMNIKI

so na prodaj po cenah kakor jih ne dobite nikjer.

Prepričajte se!

Sebastijan Mozetič

BUENOS AIRES
5019 - OSORIO - 5025
(PATERNAL)

MODERNO ZDRAVILIŠČE V VSAKEM SLUČAJU

Ko čutite, da Vam zdravje ni v redu. Našli boste v tem zdravilišču specializirane zdravnike in najmodernejše zdravniške naprave. Upravitelj naš rojak dr. K. VELJANOVIĆ

sprejemamo bolnike v popolno oskrbo in sicer po jako zmernih cenah.

Izvršujemo tudi operacije

Poseben oddelek za vse ženske bolezni in kozmetiko.

TALCAHUANO 1060 Buenos Aires
Ordinira vsak dan od 5. do 8. ure

Slovenci doma in po svetu

Ljubljanske novice

Ljubljana, marca 1937.

Zima gre h koncu in smo že precej brez snega. Mraz je odnehal, narava se obuja k novemu življenju, ptički se oglašajo in na sprehodih po Rožniku je že zopet živahno. Skratka: pomlad je spet!

Pa kakšno drugo novico tudi še imamo. Kar se na primer splošnega položaja in razpoloženja tiče, ima človek sodaj že vtis, da strasti ponehujajo in da utegne vendar priti do sporazuma med Beogradom in Zagrebom, kar bi naši domovini v velikem svetu močno dvignilo ugled in veljavo, a bi tudi na znotraj blagodejno vplivajo, ker bi lahko vse svoje sile posvetili prizadevanjem za lepši kulturni, gospodarski in socialni napredek naše še zmerom mlade in življenjaj polne države.

Kar se sicer politike tiče, bodi samo na kratko omenjeno, da imamo že več tednov v skupščini velike debate, včasih na višini, ki se sme tudi drugod pokazati, včasih pa se gospodje pogovarjajo bolj po domače.

Gospodarsko stanje je gotovo postalo boljše in izgleda, da gremo nasproti novi pozitivni. Kredite je pa še vedno zelo težko dobiti in je zato zahteva po denarju velika. Preteklo leto in tudi letos je gradbeno delo živahno. Če človek pomisli, da skoro ni dobiti kreditov za daljšo dobo, se mora vprašati, odkod vcs ta denar za zasebno stvarstvo. Drugače ne more biti, nego da je med ljudmi zelo veliko denarja doma.

Posebno velikih dogodkov pri nas ni. Razmere so bolj majhne. Reči se pa vendar mora, da je Ljubljana v kulturnem pogledu živahna mnogo bolj ko kdaj, pa naj govorimo o gledališču, o koncertih naših in gostov, o predavanjih, o muzikaličnih priredbah itd. Število predavanj je res veliko in jih je mnogo takih, ki se trudijo na tem polju. Tiska se tudi mnogo in prihajajo na trg mnoge nove knjige.

Odbor za postavitve spomenika kralju Aleksandru I. je pod vodstvom senatorja Hribarja zbral blizu poldrug milijon denarja in je

sedaj na tem, da postavi spomenik po Plečnikovih načrtih na Kazinskem vrtu. Računajo s tem, da pojde v doglednem času podaljšana Vegova ulica preko Zvezde in Kazinskega vrta do Prešernove ulice. Načrt je grandiozno zamišljen.

JUGOSLOVANSKE IZNAJDBE

Združenje jugoslovenskih iznajditeljev bo sodelovalo na razstavi iznajdb v Milanu in Parizu. Tudi v naši državi je mnogo iznajditeljev. Že pred leti je bilo ustanovljeno združenje iznajditeljev, ki ima svoj sedež v Zagrebu. Člani združenja so prijaviili že mnogo patentov, od katerih so bili nekateri že prodani tudi v inozemstvu. Združenje jugoslovenskih izumiteljev je v zvezi z enakimi združenji v drugih državah, na mednarodnih razstavah izumov pa bo letos prvič sodelovalo. Naši izumitelji bodo med drugimi razstavili parnik brez krmila, dežnik, ki se nosi v žepu, in čevlje, ki imajo v podplatu skrite žeblice. Žoblji so tako skriti kakor kremplji pri mački, kadar človek hoče, se pokažejo. S takimi čevlji hodiš po ravni cesti brez žeblicev, ko pa se popneš v hrib, se čevlji izpremenijo v prave gojzerice. Za dežnik, ki se nosi v žepu, se zelo zanimajo razne tvrdke v Angliji, Češkoslovaški, Nemčiji in Poljski. Čevlji s skritimi žeblici so med najnovejšimi izumi in bodo gotovo zdale na mednarodni razstavi dosegli zasluženost pozornost tujega sveta.

HUD POTERS

Beograd, 25. febr. Dopoldne ob 10.20 so seizmografi v potresomer-skem zavodu na Tašmajdanu zaznali začetek silnega potresa v daljavi 105 km južno od Beograda. Maksimalni pomik tal v Beogradu je bil ob 10.28.21 in je znašal 208 mikronov v valovno periodo 1 sekunde. Konec zabeleževanja potresa je bil ob 10.36.

Potres je bil precej močan. V Kragujevcu, Milanovcu in vseh okoliških vaseh je napravil precej škoda. V Milanovcu se je zrušilo več hiš, v Kragujevcu pa so se stene nekaterih hiš preklele na dvoje. Mnogo dimnikov so je porušilo. Za sedaj še ni znano, ali je potres zahteval tudi kaj človeških žrtev.

SVOJEVRSTEN ŠTRAJK

Sarajevski "Jugoslavenski list" poroča, da je banska uprava dovolila kredit, 328.000 dinarjev za zgraditev vodovoda v Busovači, lepem naselju ob cesti Sarajevo—Jajce. Občani, ki so se poprej mnogo let borili za vodovod, pa so se sedaj naenkrat uprili nočijo o njem nič slišati. Zagrozili so baje, da bodo vprašanja."

delu s silo preprečili. Vse intervencije niso nič zalegle, pa je banska uprava končno postavila te dni onotredenski rok, v katerem naj se občani odločijo. Ako bodo vztrajali pri svoji odklonitvi, bo za busovaški vodovod namenjeni kredit porabljen za gradnje v drugih občinah.

Kot vzrok te pač zelo svojevrstne stavke navaja "Jugoslavenski list", da so občani pristaši združene opozicije, pa se zato upirajo vodovodu, ker mislijo, da bi bila njegova gradnja propaganda za sedanji režim.

VLADA IN HRVAŠKO VPRAŠANJE

Tekom proračunske dobate v narodni skupščini je minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Dragiša Cvetković imel daljši govor, v katerem je zavračal očitke opozicije, da so notranji položaj v Jugoslaviji ni nič izboljšal. Obširno je tudi obrazložil stališče sedanjice vlade in radikalne zajednice napram hrvaškemu vprašanju ter je v tem pogledu, izjavil, med drugim:

Jugoslovenska radikalna zajednica priznava popolno važnost hrvaškega vprašanja. Iskreno želi, da se to vprašanje reši in bo storila vse, kar je v njeni moči, da se rešitev tudi v resnici doseže. Toda za vsak sporazum je potrebno soglasje dveh strani. Ne more se zahtevati popuščanje samo s strani radikalne zajednice, če druga stran ne bi prav nič popuščala. Če bo dobra volja na obeh straneh, je poudaril minister, potem se bo sporazum tudi v resnici napravil.

Govornik je nadaljeval:

"Vprašanje je zelo težko. Moramo imeti potrpljenje in izogibati se moramo vsaki nervoznosti pri reševanju tega vprašanja. Mi bomo vložili svojo najboljšo voljo, izvršili bomo skrajne napore, dali bomo tudi gotove koncesije, toda tu so meje, meje so svetinje, preko katerih tudi mi ne moremo iti. Meje o vprašanjih, o katerih se ne more razpravljati, o vprašanjih, o katere se ne moremo pogajati. Mi v tem pogledu zahtevamo vaše zaupanje, da lahko nadaljujemo delo za rešitev vseh notranjih vprašanj, pa tudi hrvaškega vprašanja. Toda mi moramo pri rešitvi tega vprašanja biti popolnoma objektivni, prevzeti moramo nase popolno odgovornost, istočasno pa moramo tudi odkrito in javno priznati vse napake, ki so se v tem vprašanju storilo v preteklosti in na podlagi teh napak, na podlagi teh stvarnosti, ki obstojajo, moramo iti k resnemu reševanju tega vprašanja."

FILMSKI IGRALCI SE ZANIMAJO ZA DALMACIJO

V Split se je pripeljala te dni znana filmska igralka Charlotta Smith in nato nadaljevala svojo pot v Dubrovnik, kjer bo ostala delj časa. V kratkem bo prišel v Dubrovnik tudi filmski igralec Harry Piel, za katerega so že pripravljene sobe v penziju "Argentina". Piel bo pregledal posamezne dele Dalmacije, ki bi prišli v poštev za njegov novi film. Naši kraji se Harryju Pielu zelo dopadejo, posebno je navdušen za Dalmacijo. Pielu so priporočili za odmor Taormin na Siciliji, pa se je raje odločil za Dalmacijo, kjer bo ostal mesec dni. Poleti bo ponovno prišel v Dalmacijo in začel snemati svoj novi film.

GROB POKOJNEGA LOJZETA BRATUŽA STRAŽITA DVA KARABINJERJA

Standrež, marca 1937. — Lojze Bratuž leži na goriškem mestnem pokopališču, njegov grob stražita dva karabinjerja. Takoj ko je izdihnil, so ga obkrožili policijski agenti in karabinjerji, namesto ogromne množice ljudstva, ki so je hoteli posloviti od mrtvega Bratuža in mu izkazati poslednjo čast kot človeku in človeku mučniku. Prepovali so vsake obiske in vsakogar, ki je prišel pred mrtvašnico z namenom da pokropi pokojnika, so policijski agenti zabeležili. Naslednji dan so ga že zjutraj prepeljali v mrtvašnico na goriško pokopališče ob mirnenski cesti, in sicer po neobljudenih ulicah in poteh. Vozilu s pokojnikovim truplom je sledil avto poln predstavnikov javne varnosti. Kot je bila zastražena mrtvašnica v bolnici ravno tako so zastražili ono na pokopališču in pokopališče samo.

Pokojnikov pogreb je bil določen v četrtek 18 febr. popoldne. Množice, ki so prihajale v mesto z namenom, da se udeležijo pogreba in se zbirale krog bolnice so končno zvedele, da leži Bratuž že v mrtvašnici na pokopališču, nakar se je ljudstvo napotilo tja, a zaman. Kordoni stražnikov niso nikogar pustili blizu, skupini žensk se je le posrečilo priti do mrtvašnice. Odkrile so rakev, obsule pokojnikovo truplo z zvončki in drugimi rožami, glasno molile in ga kropile. A več niso dosegli. Množica ljudstva ki je ves popoldne čakala pred pokopališčem se je morala zvečer vrniti na svoje domove. Zbralo se je nedvomno čez 3.000 ljudi iz vseh strani deele in vseh slojev, a so morali oditi in niso mogli pokojnikovega trupla niti pokropiti. Pozno

popoldne so pripeljali na kmečkem vozu 17 velikih vencev in mnogo šopkov. Trakovi so bili brez napisov, o čemer se je policija pripravila, preden je dovolila njihov pre-mrtvašnico. Zadnjo noč je ostalo pri pokojniku v mrtvašnici poleg policije tudi 6 fantov.

Pogreb je policija dovolila, toda le po zagotovitvi sorodnikov, da se pogreb izvrši v vsej tajnosti in da se ga udeležijo le najbližnji sorodniki. Zato so ga pokopali v petek zjutraj ob 7 uri. Pokojnikovo truplo so blagoslovili trije duhovniki, v spremstvu je bilo kakih 60 oseb — najbližji sorodniki in znanci ter nad 30 policijskih agentov in karabinjerjev. Tako je bil pokojni Bratuž vse od mrtvaške postelje do groba skrbno zastražen od policije, a tudi njegov grob skrbno stražita po dva karabinjerja. V potek o polnoči se je zbralo na pokopališču 12 fantov, ki so mu zapeli nekaj pesmi, med njimi tudi "Kraguljčki" pokojnikovo najljubšo pesem.

Izguba Lojzeta Bratuža je vse bridko zadela, je bil splošno znan, priljubljen in cenjen.

HUDA NESREČA V RUDNIKU

V rudniku podjetja "Continental" blizu Drniša je zasulo tri rudarje. Ko so tovariši ponesrečene odkopali, so bili vsi trije že zadušeni. Dva sta zapustila žene in otroke, tretji pa je bil še samec. Rov, v katerem se je nesreča pripetila še ni bil dolgo v obratu. Vzroke nesreče preiskujejo člani sodne komisije, rudarskega inspektorata in Delavske zbornice iz Splita.

NENAVADEN VZROK SAMOUMORA

Na Olibu, otoku severne Dalmacije, si je vzel življenje 80-letni premožni posestnik Jakob Lukas. Vzrok njegovega obupa je nenavaden. Sin starega Lukasa je dolga leta živel v Ameriki, pred meseci pa je pisal, da se vrača domov. Oče mu je hotel storiti nekaj dobrega in izbral mu je nevesto. To je bila neka mlada vdova in starec ji je zatrdel, da jo bo sin gotovo vzel. Pred nekaj dnevi se je sin vrnil, a izbrane neveste ni maral. Oče mu je priporočal na vse načine, rotiti je sina, naj jo vzame, ker je tako obljubljeno in vse pripravljeno, sin pa za vse to ni imel nobenega razumevanja. Zaradi tega je starec obupal.

Veliki zavod

"RAMOS MEJIA"

VENEREAS

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ELATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevraastenja, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ZELODEC: upadel, raširjeni, kisline, težka probava, bruhanje, rane.
GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

Popolno ozdravljenje \$ 30.—

Plačevanje po \$ 5.— na teden.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in s izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Plaza Once Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 8—12

LADIJSKE VOZNE LISTKE

za vse parobrodne družbe pri nas dobite po najnižji ceni.

Kabino

za gotovimo vsakemu potniku brezplačno.

Vpoklicne karte po zelo znižanih cenah

CA. CENTRAL EUROPEA

469 SAN MARTIN 469

Ruska klinika za vse bolezni

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznega specialista za navedene bolezni

Dra. A. IZAGUIRE-A.
Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni ženske se sprejemajo v posebnih prostorih s posebnim vhom in postrožene po gospej Dr. Matildi Krasting, katera se je diplomirala v Rusiji, v Parizu in Buenos Airesu. — Imamo zdravnike specialiste za vse vrste bolezni. — Žarki X, laboratorij, Električno zdravljenje.

Za bolnike iz notranosti imamo rezervirane sobe (kakor za ženske, tako tudi za moške) s posteljami.

Cena od 1 \$ dalje dnevno. Dajemo nasvete pismenim potom, za mali honorar.

Zdravniški pregled za vsako vrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21.

V needljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI
SUIPACHA 28

NOV POLOŽAJ V ŠPANJI

Tekom zadnjih tednov se je položaj v Španiji v marsičem izpremenil. Po porazu, ki so ga doživele Francove čete v pokrajini Guadalajara, kjer so bili tudi takozvani italijanski prostovoljci močno tepejni, se je v vstaškem taboru razboritost umaknila malodušju in nezadovoljnosti. V Francovem tabornu, predvsem v nekaterih maroških krajih, je prišlo celo do upora, ki ga revolucionarne oblasti trugače niso mogle zatreti nego s tem, da so nezadovoljnije dele postreljali. Na bojnih je prešla iniciativa v roke vladne vojske, pred katero se uporniki na mnogih krajih stalno umikajo. Nekateri oddelki ljudske vojske so v pokrajini Burgos že toliko napredovali, da oglašajo celo glavno mesto pokrajine, kjer ima Francova uporniška vlada svoj

sedež. Edino v Vizcayi poskuša sedaj gen. Mola svojo sredo z novo ofenzivo.

Tudi na morju, kjer je vladna mornarica doslej skoro ves čas mirovala, so se republikanci zdramili ter obstreljevali nekatera mesta, ki so v rokah vstašev.

Bilanca državljanske vojne, ki traja sedaj že 38. teden, je seveda vsak dan bolj žalostna: računajo da je doslej padlo preko 200.000 oseb ter da znaša povzročena škoda že več ko 50 milijard peset.

ZANIMIVE OBLETNICE

Jublej farka, žepnega robca in zobne ščetke

L. 1937. je izredno bogato z vsakovrstnimi obletnicami, velikimi in majhnimi. Tako je prineslo 50 obletnico, od kar so začeli graditi Eiffelov stolp, in 150. obletnico, od kar se je rodil — frak. Sedaj sledita žepni robec in zobna ščetka.

Žepni robec je že zelo star izum. Dolgo časa pa ga niso poznali v kvadratni obliki, temveč v pravokotni. Izumiteljica kvadratnega žepnega robca je bila karljica Marija Antonieta, ki je kralju Ludoviku XIV. nekega dne v Trianonu dejala, da ji pravokotna oblika ne ugaja. In 2. februarja 1785. je izšel kraljevi dekret, ki je velel:

“Dolžina žepnih robocev, ki jih izdelujejo v kraljevini, mora biti v bodoče enaka širini.”

Prvo zobno ščetko je bilo videti 28. sept. 1786. v izložbi londonske tvrdke Addis in Co. Izumitelj je bil g. Addis sam, ki se je bavil s tem problemom že od l. 1781. Ni pa imel poguma, da bi prej spravil svojo pripravo pred oči javnosti, ker se je bal zasmehovanja. L. 1787. so ljudje zobne ščetke res začeli uporabljati, na vrlega g. Addisa, ki je napravil s svojim izumom človeštvu velikansko uslugo, pa smo popolnoma pozabili.

RAZNE VESTI

Med španskimi nacionalisti in italijanskimi dobrovoljci, ki so prišli, ali pa so bili poslani v Španijo pomagat Francu, odnašaji niso več tako prisrčni, kakor so bili v začetku, pred italijanskim porazom v Guadalajari. Ko je prejšnje četrtek oddelek Italijanov marširal po Burgosu, ga je množica sprejela s silnim žvižganjem. Oblasti so radi tega izvršile mnogo aretacij.

Strašna lakota vlada na Kitajskem, posebno v pokrajinah Hung, Vušen in Sečuan. Na stotine oseb umre vsak dan zaradi lakote. Iz Činghana poročajo, da so lačni kmetje tamkaj ubili več žensk ter jih pojedli.

Španski parnik “Motomar” vozi iz Mehike 20 avionov za valencijsko vladno. Parnik je močno oborožen, da se bo mogel postaviti po robu, če bi ga revolucionarne vojske ladje skušale zajeti.

800 Amerikancev je prišlo pretekli dne v Španijo, kjer se hočejo boriti na strani ljudske vojske proti revolucionarjem.

Rusko orožje plačuje Španija s sadjem, predvsem s pomaranči in limonami ki imajo v Rusijo izredno dobro ceno, saj se prodajajo po 2 rublja komad.

Združene države so ukinile svoje poslanstvo v Addis Abebi; vse posle, ki se nanašajo na Abesinijo, je prevzelo severoameriško predstavništvo v Rimu.

29 oseb je utonilo, ko se je pri Fusanu, blizu Koreje, potopil japonski parnik “Meyu Maru”; poleg tega pa pogrešajo še 16 drugih potnikov.

2.450.000.000 dinarjev znaša proračun jugoslovanskega ministrstva za vojno in mornarico. Tekom razprave v narodni skupščini je minister Marič naglašal, da mora biti Jugoslavija vsikdar sposobna braniti svoje meje.

Odnajši med Turčijo in Rusijo so se nekoliko poslabšali, ker se je na Turškem začela preživahna komunistična propaganda. Vlada v Ankarji je zahtevala od moskovske vlade, naj izjavi, ali ima ali ne kaj skupnega s Tretjo internacionalo.

Pri kronanju v Londonu bo zastopal Italijo poslanik Dino Grandi. Sprva je bilo določeno, da pojde za to priliko na Angleško prestolonaslednik Humbert, a so se v Rimu premislili, ker so Angleži povabili na slavnost tudi abesinskega cesarja Halleja Sejlasseja.

Grofica Cavadonga, žena Asturijskega princa, sina bivšega španskega kralja, se je obrnila na sodnijo ter zahtevala ločitev zakona. Pravi, da jo je mož zapustil.

Nogomet je nevarna igra, ker včasih

tudi pretkanim diplomatom kvari račune. Na Dunaju so igrali Avstrijci proti Italijanom, pa so se gledalci tako razvneli, da je nastala na igrišču nevarna bitka in so se Dunajčani tako razhudili, da so celo italijansko zastavo raztrgali in zažgali, po mestu pa so se še pozno v noč vršile protitalijanske demonstracije.

Sto letal išče vojvodinjo Bedfordovo, ki je v terek odletela s svojim letalom s svojega posestva pri Londonu v neznan smer ter ni o njej nobenega sledu več.

Prvi ste vi!

V zadnjih mesecih se je krog naših klientov jako povečal in dnevno prejemo od njih zahvalna pisma, ker so bili njih bančni posli pri nas POCENI, HITRO in NAJTOČNEJE izvršeni.

TO JE NAŠE NAJVEČJE ZADOŠČENJE

ker je v PRVEM REDU ZADOVOLJNOST klientov, kateri poslujejo z nami dokaz, da boste tudi Vi postreženi kakor želite in zaslužite

NOBEDEN BOLJŠI kot SLOVENSKI ODDELEK

BANCO HOLANDÉS UNIDO

SOCURSAL BUENOS AIRES

Centrala: CANGALLO 360 Podružnica: CORRIENTES 1900

DENARNA NAKAZILA — HRANILNICA — PRODAJA VOJLSTKOV — IZSELJENSKA POŠTA (Postrestan)

SMRT V DORNBERGU

V Dornbergu je umrl Jožef Sinigoj v visoki starosti 79 let. Vse njegovo življenje pred svetovno vojno je potekalo v veselem delu in je bilo posvečeno rodni zemlji, družini in domovini. Bil je večak v trto- in sadjereji, skrben gospodar, odkrit značaj, prijeten družabnik. Kot velik narodnjak je trdno upal, da bo še videl vihrati trobarvno jugoslovansko zastavo na Goriskem, v Trstu in Istri. N.v.m.p.

KDO VE ZANJ?

Če bi kdo kaj vedel o Janezu Planšanu, ki je doma iz Vel. Podljudna pri Novem mestu, naj sporači uredništvu. Starši doma so zanj v skrbeh. Zvedeli so, da se je nekaj ponesrečil, potem so pa zgubili vsako sled za njim.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$, lepo sliko v barvah.

Odpri tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ Facundo Quiroga 1275 in 1407 DOCK SUD

FAVSTA

“Preden mine ura, bova vedela, ali govori pismo resnico... In kaj potem?...”

“K vojvodi pojdeva in mu poveva,” je dejal Maineville. “On bo najbolje vedel, kaj treba storiti.”

Odšla sta iz mesta skozi vrata Sv. Honorija, krenila mimo Tullerijskega gradu na desno in namerila korake proti siromašni majhni kapelici.

Ta kapelica je bila posvečena svetemu Roku. Stala je ob znožju griča, ki so ga po njej imenovali grič Sv. Roka. Na vrhu griča je čeden málín ponujal svoja široka krila vetrovom. Pri kapelici Sv. Roka se je cepila od poti kamenita steza, ki je vodila nekaj časa po obdelanem svetu, nato pa se je v višugah vzpenjala po strmem pobočju do mlina. Bila je zelo ozka in osli, ki so po njej nosili žito v málín, so mogli hoditi samo drug za drugim. V trenutku, ko sta prispela Maurevert in Maineville do kapelice, se je nutil njunim očem neoblajen prizor.

Po stezi je stopala dolga vrsta mežgarov; sleherni teh živali je nosila na hrbtu vrečo, v kakšnih tvorijo žito in moko. A naša znanca se nista začudila mežgom, čeprav jih je bilo trideset po številu; začudila sta se desetorici njihovih spremljevalcev, ki so bili prav tako gotovo mežgarji, kakor gotovo je bil Maineville mlinarski hlapec. Pranske obleke in zagorela lica teh mož so pričala, da so prehodili dolgo pot; za pasom so jim tlačali težki bojni samokres in ostra bodala, komaj da skrita pod plašč, s katerimi so bili ogrnjeni valje vročini.

“Aha!” je rekel Maineville, “evaj mežgar, ki jih najavlja pismo.”

“Evo zatega žita”, je dejal Maurevert in oči so se mu zaskrile.

“O tem se morava šele uveriti. Za meno, Maurevert, pripravi se.”

Planla sta čez drn in strn. Ko sta prišla na stezo, sta baš še ujela poslednjega mezga, za katerim je stopal poslednji mežgar.

“S poti!” je kriknil mežgar z grozečim glasom.

“Fakin!” so se zadržali Maurevert. “Na učim te govoriti s plemiči!”

“Dovolite, gospod oficir,” se je oglašal Maineville, “ta vrli mož ne ve, da sem jaz mlinski hlapec, vi pa nadzornik kraljevskih mlinov. Počakaj, prijatelj, spremiva te do vrha.”

“Mlinski hlapec ste?” je rekel mežgar in nezaupno pogledal Mainevilla. “Kakor vidiš! Ta plemič pa je vrhovni mlinski nadzornik.”

“Hočem se uradno prepričati, ali je žito v teh vrečah dobro,” je rekel Maurevert.

“Izvolite, gospod oficir”, je povzel Maineville. “Ta vrli mož menda ne bo hotel nakopati svojemu gospodarju neprilika s tem, da bi se upiral.”

Mežgar je naglo pogledal okoli sebe. Videl je, da so mu tovaršii med tem prerekanjem ušli naprej. Trenutek ali dva je bilo videti, da bi jih rad poklical nazaj; toda premislil se je in dejal z očitno nejevoljo:

“Storite, kar mislite, da morate. Pokažem vam žito.”

Odvezal je vrvice na zgornjem koncu vreče, ki je ležala mezgu preko hrbita, tako da je visela polovica na desno, polovica na levo stran; nato je segel vanjo in je izvlekel pest ječmena. Maineville, kakor bi mu hotel pomagati je urno priskočil; pa toliko da ga ni podrl. Vreča se je odprla, ječ-

men se je razsul na stezo; tako je vreča izgubila ravnotežje in je telebnila na drugo stran. Mežgar je planil k njej, a ne hitreje od Maureverta, ki je bliskoma segel v napol izpraznjeno vrečo in utipal na dnu veliko usnjato možnjo.

Ko je mežgar priskočil, je Maurevert že vstajal. Bil je ves bled: ob dotiku njegovih prstov je dala možnja ko vinski glas in žito v njej je bilo trdo, kaj malo podobno ječmenu... Bila je polna srebrnjakov ali celo zlatnikov!

“Prav,” je rekel hladno. “Poberi svoje žito, prijatelj!”

Mežgar je molče izdri samokres in ga je napel.

“Pozor, gospod oficir!” je viknil Maineville. “Ta človek je blazen besnež!”

Zbežala sta. Ko sta pretekla dvajset korakov, je odletel Maurevertu kloboč z glave: mežgar je bil ustrelil za njim... Maurevert in Maineville sta kmalu izgubila in mežgar je zamrmral: “Kdo sta? Ali sta govorila resnico?... Upam, da nista utegnla...”

Segel je v vrečo. Ko se je uveril, da je ostal dragoceni tovor na svojem mestu, je spet položil vrečo na mezga ter krenil za tovaršii.

Maurevert in Maineville sta se medtem ustavila za sečjo ob znožju griča. “Trideset tovorov zlata!” je rekel Maurevert. “Ni dvoma, da je vsebina prvih devetih vreč enaka vsebini zadnje.”

“Da”, je zamisljeno pokimal Maineville. “To utegne biti nekaj milijonov.”

“Maineville!...”

“Maurevert!...”

Spogledala sta se. Maurevert je bil bled kakor zid, Maineville se je zdel miren. Po dolgem molčanju je Maineville položil Maurevertu roko na ramo, rekoč:

“Razumem te, tovariš. Reči hočeš, da bi lahko vzela dve, tri vreče zase, namesto da obvestiva vojvodo. Postala bi bogataša... Toda kaj bi nama toliko zlata?”

Maurevert je plašno pogledal okoli sebe. Zdelo se mu je, da se je za živo mejo nekaj premaknilo. A videl ni nikogar; gotovo je le veter zašumel med listjem.

“Kaj bi meni toliko zlata?” je dejal. “Odpotoval bi, Maineville! Vojna in prigode so mi jele presedati. Nehvaležnost velikašev se mi je zamerila. Služil sem Karlu IX. in Katarini de Medicis; oba sta me pozabila. Zdaj služim Loréncem. eVikni Henrik mi je obetal zlate gore, toda obljube so ostale obljube. Če bi imel dve sto tisoč liver, bi šel svojo pot. Kam? Sam ne vem. Vsekako mi pariški zrak ne prija. Ne upam se več hoditi po ulicah, ker se bojim, da ne bi srečal...”

“Koga?” je vprašal Maineville.

“Strahú. Ali ti veruješ v strahove? Jaz verujem! Videl sem ga na svoje oči...”

Maineville je skomignil z rameni. “V strahove!” je dejal. “Jaz za svoje osebo jih vselej odpravim z bodalom.”

“Tudi jaz sem jih hotel A strah, ki preganja mene, je menda nesmrten. Oni večer sem mu poslal na vrat dva rokovanjača...”

“In kaj se je zgodilo?”

“Zgodilo se je, da je vzel vsakega pod eno pazduho in ju je odnesel s seboj...”

“Bojiš se ga, kakor vidim!” se je za-rezal Maineville.

“Ne noruj se!” je rekel Maurevert

z zamolklim glasom. “Poznaš me, da nisem strahopetec. Števila bojev, dvo-bojev, pokoljev pir belem dnevu in nočnih zased, v katerih sem tvegala glavo in kožo, sam ne pomnim. Trepetal nisem nikoli... Kadar mislim na tega človeka, pa čutilim, kako me mrzi do kosti. Ako sem na ulici, hitim domov; ako sem doma, zadela vrata svoje sobe... Da, Maineville, bojim se ga! Tako se ga bojim, da bi se ubil, če bi le vedel, da mi na onem svetu ne bo za petami...”

Maineville se ni več smejal.

“Pobegniti hočem”, je povzel Maurevert. “Če treba, pojdem na konec sveta... samo da okusim radost, ki je ne poznam že šestnajst let: spati brez skrbi, živeti, ne da bi se mi bilo bati drugega kakor bitk, udarcev in smrti... ter pozabiti tega človeka! Za to pa potrebujem denarja... Kaj ti je do teh dve sto tisoč liver, Maineville?... Daj, da jih vzamem...”

“Čuj”, je rekel Maineville. “Velike stvari se pripravljajo. Vojvoda bo francoski kralj. Zarota, ki smo jo snovali že v dneh velikega klanja hugenotov, se bliža srečnemu koncu. Česa še nedostaja? Samo nekaj zlata, da zberemo vojsko, s katero uženemo Béarnca in udarimo na Valoškega v njegovi poslednji utrdbi... Papež nam je bil obljubil to zlato... in evo, zdaj se stari lopov umika: zbal se je kaj vem česa... In vendar je zlato tukaj!... To zlato, Maurevert, pomeni Ligi roštev, Guisu krono, meni pa vojskovodski meč. Ako poneveriva le en zlatnik, sva navadna tatova. Guise naju zapodi...”

“Kaj meni mar!” je zagodrnjal Maurevert.

“Tebi ne, a meni je mar!” je na-

NA PATERNAL!

"Ej, gospod, tam ni nič! Ni vredno stikati tam za našimi!" Tako mi je bilo ročeno že neštetokrat. In nazadnje, saj veste, kako je človek! Nikomur ni prijetno, če ga poženo, kadar na vrata potrka...

Tako sem le po redko zahajal na obisk k našim tam gori. Oni dan sem se pa opogumil — pa ni treba misliti da si prej upal nisem. Le druge stvari so bile bolj nujne, potem pa se kar odlašala.

Oni dan sem pa krenil, da najdem kaj našega. Naj bo s Krasa ali iz Istre, naj bo iz Gorice ali s Tolminskega, s Štajerskega ali iz Prekmurja, ali pa tudi Kranje iz dolinjskih ravni...

Na prva vrata sem potrkal. Stari znanci so mi. Prekmurske duše v ulici, kjer "treskajo". Pa jih ni bilo doma. Torej dalje. Pot mi je presekala ulica Girardot. Prav. Saj tukaj je cela vrsta Slovencev, tako sem se domislil po naslovih "Duhovnega življenja". In sem potrkal. Harmonike so pele na dvoršču. Ni vrabec, da so tu Slovenci. Vstopil sem. Ne boš, Jaka, tako sem pogodil. Ta že ni Janez. In mi je razložil, da igra na "bandoneon" in da ne ve, da se tistemu harmonika reče. No, pa sva se kmalu sporazumela in je stopil, da pokliče naše ljudi. Prišla je žena. Ni se me ustrašila, saj sva se že večkrat srečala. "In s čim naj postrčem?" jo je skrbelo. No, če ni človek lačen ne

žejen, in če je še post po vrhu, potem s takimi stvarmi ni težave. In otroci? kako so kaj? sem pozvedoval.

Tja k nunam hodijo. Dvajset centavov na teden se plača, pa so tam od osme zjutraj do štirih popoldne, in še kosilo dobe... Zares, gospod, ne razumem, kako je mogoče, da so nekaterim ljudem nune tako strašno na potu, ko nam vendar toliko dobrega store. Človek je brez skrbi za otroka in še jesti mu dajo — za 20 centavov na teden vsak dan dobro kosilo...

In kje je še kaj naših ljudi? sem vprašal.

"Tamle za voglom. Bodo kaki Kranjci", sodim. Tako mi je svetovala naprej pri odhodu in še pot mi je pokazala.

Neusmiljeno se je davil pes za vrati, ko sva potrkala. Odprla je gospa.

"Saj smo že stari znanci," tako sem ugotovil, ko smo si stisnili roko. In ona je vedela enako. Pa smo našli še več. Da se pišejo M... Ona iz Planine pri Sevnici on iz Kranjskega, od kod že? "Tam od Mokronoga-čakajte, da pogledam! Aha, že spomnim: iz Škocjana, iz Hrvaškega broda."

"Že vem, gospa, od Čučje mlake, ki je blizu tam, od koder je "Kurenčkova Nežka", ki ima v "Slovencu" besedo in si s Frtavčevim Gustelnom jeziki kaže. O, poznam jaz Hrvaški brod in poznam tudi mamu vašega moža, ki mi je prišla

pred odhodom v Ameriko naročat, naj sinu sporočim, da je že čas da se vrne po desetih letih. Če je kaj zaslužil, naj domov prinese; če pa nič, pa naj ne, da ga doma grunt čaka in mati in dom. Kar hitro naj pride, tako je prosila mati."

Pa je minilo celo leto in še nekaj čez, predno sem ga našel, da mu sporočim naročilo materino. Meni so pa oživeli spomini, kako mi je brzelo neko kolo skozi Malence in Zameško in Hrvaški brod v Novo mesto... Zjutraj zgodaj, ko še niti kosa ni zapela, da sem vjel v Novem mestu jutranji vlak...

Kar zasedel bi se človek v razgovoru in v spominih na dolensko vinske gorice, na zeleno Sevnico in na Svete gore... pa treba je dalje. Na ulici Čaldas je treba obiskati bolnika.

Vedel sem številko, vedel sem tudi ime bolnikovo. A priimek? Pa, saj imajo ljudje jezike zato, da kaj povedo. In sem našel prava vrata.

"Dober dan", tako sem poskusil srečo, če sem prav zadel. Presenečeno je pogledala žena in odzdravila po naše.

"Da, slab je", tako mi je pojasnila žena v odgovor glede bolnika in mi pokazala pot do njega. Solzo so jo zmagale in je zaihtela.

Nič čudnega. Saj je še mlad, komaj 44 let šteje.

Gospod, vse sem storila. Moliha noč in dan, pa je vse slabše. Ne vem kaj naj začnem. Tako priden je bil za delo, tako dober!

Karlo je doumel smisel trpljenja in bolezn. Mirno in potrpežljivo in vdano sprejema vse, kar se zdi prav njim, ki mu stržejo. In nič boljšega storiti ne more, ker tako razpoloženje je najboljša za zopetno zdravje, pa tudi na primerno slovo od sedanjosti, če je tako namenjeno.

Toda ob vseh tolažilnih mislih je vendarle zares bridko človeku okoli srea, če vidi očeta onemoglega in trpečega v najboljši dobi, ki bi moral še mnogo storiti, da spravi do kruha svojo družino in tako dopolni nalogo svojega zemeljskega bivanja...

Še naprej sem potem stopil. Saj

se vedno lahko zve, na katera vrata naj človek potrka.

"Kaj pa tamle-saj ne vem prav dobro kje — na nekem voglu menda je bila neka gostilna? Morda Montenegro? Ali je še?"

"Ni jih več", tako so povedali. Napravili so kar po argentinsko. Prejšnji večer so prav glasno pili, zjutraj je bilo pa vse motasto. Tako mutasto, da ni bilo nobene štime. Seveda ni bilo tudi nobenega človeka. Noč jih je pobrala. Kakih 14 dni je tega.

"Pa res ne vem", tako je modroval znanec. Ali smo se poboljšali? kati? Ta gostilna je zmrznila. Živec je tudi zaprl. Par let nazaj, gospod! To smo pili in pili! Na vsakem voglu smo imeli slovensko oštarijo. Marsikdo bi danes imel že lahko svojo lastno hišico!"

H. J.

EXPRESO "GORIZIA"
Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele. Zmerne cene in solidna postrežba
FRANC LOJK
Calle VILLAROEEL 1476
Višina Dorrego 900
U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

CERKVENI VESTNIK

Velika noč je lepo minila. Na Avellanedi je bila kapela nabita. Bilo je 300 ljudi. Zelo prijetno so nam speli.

Na vso naglico sva se gnala z g. Orilom na Paternal. Pa ura je bila obzirna stvar in je šla po svoje, ne po najinih željah, tako da sva zamudila skoro pol ure. Polna je že čakala kapela. Zbralo se je kakih 500 ljudi. Tudi g. minister dr. Cankar je prišel.

Tudi popoldanska služba božja je bila obilo obiskana. Tako, da je bila velika noč prav lepa.

Na belo nedeljo 4. aprila je maša ob pol 11. na Savedri; večernice na Paternalu.

11. apr. bo maša na Avellanedi za Frana Kuzma.

11. aprila popoldne pa se vrši na Paternalu prireditev.

Ob 4. uri večernice potem pa v prostorih poleg bogat spored petja, deklaracij in drugega.

Nič se ne boj, da bo to kaj dolgo časa. Saj ni nič lepšega kot srčkani nastopi otrok.

Vsakomur bo žal, kdor ne bo prišel.

Hladnik Janez

"Slovenski list"
v vsako izseljensko hišo

NIČ STRAHU PRED DEŽJEM ALI MRAZOM
Naš ANATOMYC LONDON v obliki raglana in slipona je nepremočljivo impregniran, eleganten in udoben. Primeren je za vsako vreme in za vsako priložnost.
Obleke iz kristne volne in na mero
brezhibno ukrojene, po:
\$ 35. \$ 39. \$ 45.
dobite le pri:
"RECORDMAN" Corrientes 2084
Velika zaloga izgotovljenih oblek za dečke in moške. Če pokazete ta oglas, dobito 5 olo popusta.

dajval Maineville. "Poslušaj moj nart: poiščeva si do drevi nekaj smelnih ljudi in se z njimi vrneva v mlina; polastiva se vreč ter jih spraviva v Guisey dvorec. In tedaj porečem vojvod: Visokost, evo vam denarja. Zase ne prosim ničesar, toda Maurevert potrebuje dve sto tisoč liver. Če jih ne dobi, je zmožen glasno povedati, kje ste našli milijone, ki zanje nabirate vojsko... Ali meniš, da ti Guisey odreče ta denar?..."

Maurevert je molčal.

"To je vse, kar morem storiti", je končal Maineville. "Ako si poizkusiš vzeti sam, vidi, da te ubijem, naj mi bo še tako žal..."

"Nu, bodi! Prav imaš..."

"Tedaj storiva, kakor sem rekel?"

"Kakor si rekel", je dejal Maurevert. "Do svidenja drevi!..."

"Vrlo, tovariš. A znaj, da se od tega trenutka ne razstaneva, dokler ne bo delo opravljeno... Zamislil se v moj položaj in boš videl, da ne morem priznati niti prijatelju, če vidim, da ga skomina po zlatu, ki ga smatram za vojvodov plen. Saj veš, da sem Henrikov pes. Kdor se hoče dotakniti njegove kosti, tistemu pokažem zobe. Ostaniva prijatelja, Maurevert..."

Maineville je govoril z vso odkritostjo nasilnega človeka, ki se je prodal svojemu gospodarju v neomajeno last. Med tem, ko je iztezal desnico, je držal levico na ročniku bodala, pripravljen, da ga zasaadi tovarišu v srce.

"Naj bo", je rekel Maurevert, "ostati hočem pri tebi. In daj me tvoja sumnja žal, Maineville, evo ti moje denarce. Ostaniva prijatelja!"

"A ne pozabili" je povzel Maurevert

očet kaj časa. "Obljubil si mi, da doblim dve sto tisoč liver."

"Dobiš jih, kolnem se ti na brado papeža Silesta, ki postane nocoj naš bankir! Naj bo Guisey po godu ali ne, moral ti bo odvezati eno izmed tridesetorice vreč. Že jutri boš lahko kakor ptič zletel v tuje dežele, čeprav mi bo dolgčas po tebi... A pojdiva zdaj, da obvestiva vojvodo in pripraviva svoj bojni pohod."

Ko sta krenila proti Parizu se je pokazala izza seči blede glava; Maurevert bi se je bil na smrt ustrašil, da je tisti mah pogledal nazaj...

Vitez de Pardallan je nekaj časa zamisljeno stal na mestu.

"To pot ga držim!" je zamrmral sam pri sebi...

XIX.

Mlinar.

Pardallan je sledil Maurevertu in Mainevillu, odkar ju je bil opazil. Pri vratih Sv. Honorja je pustil vojvodo Angoulémskega in njegova lakeja, ki so se skrili za bližnjo kolibo. Nato je od daleč prisostvoval Mainevillovemu in Maurevertovemu srečanju z mezarjem. Videl je, kako sta zbežala, ter čul, kako je mezar ustrelil za njima. Naposled se je splazil med visokim ovsom v njuno bližino in je poslušal razgovor, o katerem smo pravkar poročali. Ves podjeten se je vrnil h kolibi kjer ga je čakal Karel.

"Hočete li, da zagodeva njegovi Visokosti burko, ki mu bo zelo nevsedna" je vprašal vitez.

Karel ga je vprašujoče pogledal.

"Vrnite se domov", je povzel Pardallan, "in vzemite s seboj kar moči mnogo orožja in streljiva. Nato prijašite nazaj in pripeljite tudi vrta služa-

bnika, ki tako nestrpno čakata prilike, da bi se udarila v vašo čast."

Plecouc je mignil s koncem svojega šljastega nosu in Croasse je klavrno pogledal.

"Eden naj privede mojega konja", je nadaljeval vitez. "Čakal vas bom v mlinu, ki ga vidite odtod."

"A kaj nameravate?" je vprašal Karel.

"Saj sem rekel: zagosti Guisey burko, ki je ne bo pozabil, dokler bo živ."

Mladji vojvoda, ki je imel v Pardallana neomejeno zaupanje, ni delj vpraševal. Odpravil se je takoj in vitez je krenil sam na grič Sv. Roka.

Ko je dospel na vrh, ni videl okoli mlina ničesar posebnega. Velika krila so se mirno vrtila v močnem zapadniku in iz notranjosti se je slišal umerjen, enolični zvok kolesa, ki je drobilo zrnje. Hlapci, vsi beli od moke, so hodili z vrečami na ramenih okoli mlina. Na travni se je pasla dvojica volov in nedaleč od njih konj, ki ni bil ne osedlan no privezan. O kakih mezarjih in mezarjih ni bilo duha ne sluha. Stopil je v mlinarjevo izbo, ki je bila odprta na stežaj.

"Maurevertu se je bogme sanjalo", je zamrmral in potrkal z ročnikom svojega rapirja na mizo.

Na ta klic je prihitela rdečellena krščenica in začudeno vprašala oborožena ga gosta, česa želi.

"Rad bi govoril z gospodarjem, dragica," je dejal Pardallan, ki je poznal moč laskavih besed. "Zmenila bi se zastran neke moke. Reci mu, da je prava zlata kupčija..."

"Oho!" je rekel mož, ki je vstopil baš tisti mah. "Zlata kupčija, gospod plemiš?"

Tako govorec je živo in presunljivo upri oči v Pardallana.

"Kakšno kupčijo mislite?" je povzel. "Rad bi kupil nekaj vreč žita. Plačam vam jih po deseterni ceni."

"Po deseterni ceni!..."

"Da", je hladno pritrtil vitez. "Uvažujte, prosim, da potrebujem trideset vreč. Kakor vidite, vam ponujam bogastvo."

"Trideset vreč?" Mlinarjev pogled je ostal še ostrejši.

"Da!... Moj pogoj je samo eden: vreče hočem izbrati sam."

"To se razume". Mlinar je kakor po naključju stopil k vratom in jih je zaprl.

"Zapahnite jih rajši, vrli mož", je posmehljivo dejal Pardallan.

"Zlasti ker vam povem, da želim kupiti prav onih trideset vreč, ki jih je danes prineslo trideset mezarjev."

Tisti mah je mlinar zažvižgal in iz sosednje sobe so vdril v izbo mezarji z bodali in samokresi v rokah. Pardallan je izdrl svoj rapir. Boj se je začel, ko je kričnil oblasten glas: "Orožje stran!..."

Mezarji so bhtali kakor odreveneli. Tudi Pardallan je pobesil konico svojega meča. Prišlec, ki je zabranil prelivanje krvi, je bil visok, ponosen starec z neukanljivimi, zapovedujočimi očmi. Mezarji in mlinar so izgledali. Starec je gledal viteza nekaj sekund, nato ga je ogovoril:

"Jaz sem gospodar tega mlina. Ako vas mlač kupčija, se morate pogoditi z menoj."

"Rad vam verjamem, gospod", je dejal Pardallan z vlnudnim naklonom, zakaj dozdevni mlinar je bil videti mož pravega, jezrega kova. "In nepotrebno se mi zdi, da bi govoril z

vami po ovinkih. Zasačil sem vašo skrivnost. Mezgi, ki so prispeli v mlino, so tvorili zlato."

"Točno, gospod: prinesli so tri milijone..."

Pardallan je skomignil z rameni. Videč to prezirljivo kretnjo, ga je pogledal čudni mlinar še pozorneje nego prej.

"Ali ste nemara tisti, ki se je predstavil za mlinskega nadzornika in je odvezal eno izmed vreč?"

"Ne, gospod, lagati mi je bilo vedno za malo. Toda poslušal sem razgovor tistega človeka z njegovim tovarišem in sem tako zvedel resnico."

Gledala sta si v oči. Simpatije nista čutila drug do drugega, pač pa spoštovanje do nasprotnikove moči.

"Zakaj ste ubranili vrlim mezarjem, da me niso naskočili?" je zdajci vprašal vitez.

"Zato, ker me je zanimal vaš obraz. Žal bi mi bilo, ako bi se vam zgodila nesreča. Že ko sem vas videl, da prihajate po stezi, sem vas zaželel spoznati. Ali bi mi povedali svoje ime?"

"Vitez de Pardallan. In kdo ste vi?"

"Peretti mi je ime", je rekel starec po kratkem obotavljanju. "Povejte mi, s kaknim namenom ste prišli v mlino?"

"Poznate li moža, ki sta se sprla z vašim mezarjem?"

"Poznam tistega, ki se je preoblekel za mlinskega hlapca: bil je gospod de Maineville, uslužbenec vojvode Guiseykega."

Vitez se ni prav nič začudil tej vsegovednosti.

"In vi, gospod de Pardallan?" je nadaljeval Peretti. "Ali nisto tudi vi vojvodov priista?"

(Nadaljevanje).

ZANIMIVOSTI

VZTRAJNA LJUBEZEN

V Parizu se je poročil 96 letni Pierre s Lemoine 86letno Madeleine Junovej, s katero je bil zaročen nič manj nego 56 let.

Pierre Lemoine so je udeležil kot častnik nemško-francoske vojne 1. 1870-71. S težko rano so ga prinesli v poljsko bolnišnico, kjer ga je bolniška strežnica Madeleine Junovej negovala z vso skrbjo. Častnik so je vanjo zaljubil, kajti samo njenemu odločnemu ugovarjanju se je moral zahvaliti, da mu niso odrezali noge in da je mogel po daljšem ležanju živ in cel domov. S seboj jo vzel Madeleine, ki jo je predstavil svojim staršem kot svojo zaročenko.

Njegovi starši, bogati tovarnarji, pa so bili odločno proti temu, da bi se poročil z dekletom, ki je bila pred vojno prodajalka. Ko so njeni starši zvedeli o tem odporu, so jo takoj pozvali domov in zahtevali, naj so odreče vsakemu razmerju s Pierrom. Mlada človeka sta se dogovorila, da bosta na videz razdrila svoje razmerje, v resnici pa sta si prisegla večno zvestobo. Ko so njiju starši umrli, nista bila več mlada in nastale so razne ovire, da sta morala s poroko odlašati od leta do leta. Šele po 56 letih sta končno lahko stopila pred altar. Poroki je prisostvovala velika množica, ki je ne več mlademu paru priredila navdušena ovacije.

Slovenski restavrant

Edino slovensko zbirališče na Avellanedi — Lepi prostori — Postrežba točna — Cene zmerne Vsako nedeljo ples

Se priporoča lastnik

KAROL TERPLAN

Chacabuco 501 — Avellaneda

PUSKINOVA RAZSTAVA V MOSKVI

V posloppju zgodovinskega muzeja na Rdečem trgu v Moskvi so otvorili razstavo, ki kaže mnogo zanimivih predmetov in dokumentov, ki se nanašajo na Puškinovo življenje in delo.

Razstava zavzema nič manj nego 17 dvoran. V veži jo velik Puškinov kip, ki ga je napravil kipar Merkuriov. V dvorani, ki je posvečena pesnikovim otroškim in deškim letom, so razstavljeni med drugim portreti njegovih prednikov in sorodnikov, rokopisi njegovih prvih licejskih pesmi in Rjepinova slika "Puškin pri izpitu v liceju". V drugih dvorinah se seznaniš z neprostopljivimi bivališči velikega pesnika v južni Rusiji. Posebna karta kaže, kako je po tem delu Rusije romal, ne da bi sam to hotel. Številni dokumenti kažejo njegove stike z dekabristi, številni avtogrami pa kažejo, kako skrbno je Puškin delal na svojih tvorbah.

66 KARDINALOV, MED NJIMI 37 ITALIJANOV

V Vatikanski tiskarni so dotiskali papežev zbornik za 1. 1937. Iz te knjige je razvidno, da pripada papeževemu kolegiju ta čas 66 kardinalov, in sicer je med njimi 37 Italijanov in 29 inostrancev. Med inostranci je 5 Francozov, 4 Španci, 4 Američani iz Zedinjenih držav, 3 Nemci, 2 Poljaka, 2 Čehoslovaka, 1 Belgijec, 1 Madžar, 1 Portugalec, 1 Anglež, 1 Brazilec, 1 Kanadijec, 1 Avstrijec, 1 Argentinec, 1 Sirijec, Jugoslovana ni nobenega.

Vatikan zastopa v inozemstvu 37 nuncijev in apostolskih internuncijs, dalje 21 apostolskih delegatov. Med zadnjimi jih je 5 podrejenih konzistorialni kongregaciji, 7 kongregaciji za vzhodno cerkev in 9 kongregaciji za propagando. Diplomatski zbor pri sveti stolici šteje 37 misij, med temi 11 veleposlaništev in 26 poslaništev.

PIRAMIDA NAŠEGA ČASA

Testament dvajsetega stoletja v Ameriki

Se pred leti je sestavil romanopisec H. G. Wells seznam predmetov, ki jih je smatral za najbolj značilne za našo dobo in ki bi jih morali po njegovom mnenju shraniti za pozna pokoljenja. Tem pokoljenjem naj bi rabili, da, da bi se lahko seznanili z našo sedanjo kulturo in civilizacijo. To idejo so uresničili Američani na izviren način.

V Ozark Hillu v Arkansasu je štab tehnikov pod vodstvom nekega g. Ogletopea zgradil piramido. Ta piramida so dviga na ogromni skali, ki bo mogla po mnenju strokovnjakov kljubovati vsem bodočim potresom. V piramido samo ne moreta zrak ne voda, njeno notranjost pa bodo napolnili s takšnim plemenitim plinom, neonom ali argonom, tako da bodo shranjeni predmeti po tem plinu še bolj zaščiteni pred vsako okvaro. Stroške za zgradbo piramide je prevzelo nase vseučilišče v Atlantini in so znašali malenkost: 10 milijonov dolarjev.

Ideja za zgradbo te piramide poteka od nekega dr. Jacobsa, ki je dal vanjo shraniti gramofonske plošče z govori Roosevelta, Stalina, Hitlerja, Mussolinija in cesarja Hirohite. Poleg plošč so v piramidi tudi že najmodernejši pisalni stroji, tiskarski stroji za časnike, neki film

Charlieja Chaplina, leksikoni, avto-65 let stara, je vendar na zunaj videti kakor kako 20 let staro dekle. Tako vsaj zatrjujejo časopisi. Ženska je žena tamkajšnjega magistratnega uradnika. Sedaj jo preiskuje posebna zdravniška komisija, ki soglasno izjavlja, da ne kaže še prav nobenih znakov staranja. Sicer je res, da 65-letna mladenka v svojem življenju še ni bila nikdar bolna in da nikdar še ni pokusila kave, kakor tudi še nikdar ni pokusila kake cigarete, vendar je vseeno skrivnost, kako si je mogla ohraniti tako mladostno svežost do svojega 65. leta.

A za katere potomce gre? Za potomce iz 1. 8113. Ta letnica je malo nepričakovana, pa se da razložiti takole: dr. Jacobs je izračunal, da izvira najstarejši kulturni dokument, kar jih poznamo, to je neki egiptski koledar, iz leta 4241 pred našim štetjem. Ta koledar ima danes častljivo starost 6177 let. V istem razmahu naj bi naši potomci spoznali našo kulturo. 6177 plus 1936 daje anmrč 8113.

S tem je 20. stoletje napravilo svojo oporoko. V nekoliko dneh bodo 40 m visoko piramido z velikimi svečanostmi zaprli in njena vsebina bo čakala svojo usode. Za nas je žalostno samo eno: da ne bomo nikoli zvedeli, kaj porečejo znanjci in kako se bodo krohotali, ko bodo nekoč "prebirali" našo oporoko.

ŽENSKA, KI SE NE STARA

V mestu Lodz na Poljskem živi 65 let stara ženska, ki se piše Marija Zagorska. Dasi je ženska že

KROJAČNICA
Peter Capuder
se priporoča cenjenim rojakom
Rio Bamba 879 — Bs. Aires

IZKUŠENA BABICA
Filomena Beneš de Bilek
diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni. — Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo. ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer
LIMA 1217, I. nadstr.
U. T. 23 Buono Orden 3389
Buenos Aires

KROJAČNICA
"GORICA"
ima v zalogi veliko izbero poletnega blaga po izredno nizkih cenah.
Rojakom se vljudno priporoča
FRANC LEBAN
Av. del Campo 1080
U. T. 59-3102

Fotografija "LA MODERNA"
Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.
NOVOPOROČENI! Najboljši in najtrajnejši spomin je lepa in dobro izdelana povečana slika, ki vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klientelo.
Poštne slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak dan od osmih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti!
S. Saslavsky
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 Bs. Aires

CARIČIN LJUBLJENEC

Zgodovinski roman

Nadaljevanje 27

Šel bo h kraju, kjer so

trije sveti hrasti. Ti mu boš sledil, ko pa prideš do studenca, ki ga najdeš kake pol ure proč hrasti — se skrivaj. In ko se bo major Danišev vračal — tedaj poskrbi, da se njegova kri pomeša z bistro vodo studenca! Ali si me razumel?"

"Razumel sem", odgovori grbavec z odurnim smehom.

"Pojdi zdaj, jutri pa mi javi, da si izvršil moje povelje. Več, kakor štiriindvajset ur ne boš potreboval, da prideš do studenca in nazaj."

Plačani ubijalec se je pospešil izvršiti ukaz svojega generala.

Orlov je ostal sam.

"Stvar je v teku!" vzklikne. "Ne da se več zadržati! — Zdaj Katarina, bo padal udarec za udarec na tvojo glavo! Ta lažni car Petor bo postal tvoj najnevarnejši tekmeč! Strmoglavil te bo s prestola, Katarina! — Toda kriva si sama, ti vse-mogoča carica! — Storiš si iz mene, svojega najboljšega privrženca najbesnejšega sovražnika! Pomnila me boš! — Smrt tebi in Aleksandru Potemkinu."

30. POGlavJE

Skrivnosti "ljubimčeve sobe"

Bilo je lepega pomladanskega jutra, ko je sedela Katarina za svojo pisalno mizo, čitajoč pisma, ki ji jih je poslal s posebnim slom grof Panin.

V zadnjem času je bilo docela zaposlena z zadevo proti Miroviču.

To ni bila samo mala vojaška zarota, temveč izkazalo se je, da je tudi mnogo ljudi, o katerih je mislila, da so stebri njenega prestola — bilo zapletenih v zaroto.

Carica je sedela in čitala spise. Bolj in bolj se ji je mračil obraz.

"Podleži!" je šepetala, "vsi so se zarotili proti meni. — Mirovič noče ničesar priznati! Ne pomagajo niti prijaznost, niti obljube. — Da, če bi Mirovič priznal — pustila bi mu življenje!"

Razburjena je carica hodila po sobi.

"Gotovo je tudi Orlov z njim v zvezi!" je razmišljala Katarina. "Rešiti se moram najprej njega!"

Dolgo je vznemirjena carica hodila po sobi, nato pa stopi k mizi in pozvoni. Takoj vstopi straža in povpraša za njene ukaze.

"Poskrbite, da me nihče ne bo motil. Nihče ne sme vstopiti, pa naj bo kdor hoče, razumete!"

"Na povelje, Veličanstvo!"

Častnik salutira in odide.

Ko je ostala carica sama, stopi k velikemu zrcalu, ki je stalo nasproti pisalni mizi. Pogleda vanj in ugleda v njem svojo prekrasno podobo. Potem dvigne roko in pritisne na tajni gumb, ki je bil skrit na desnem okvirju. V trenutku izgine zrcalo, za njim pa se pokažejo tajna vrata.

Katarina vzame iz nedri ključek in z njim odpre vrata, in carica vstopi v prekrasno opremljeno sobo, katere stene so bile popolnoma zakrite z južnimi rastlinami. Bilo jo, kakor bi prišel na vrt.

Tu je nekoč stanoval grof Orlov, zdaj pa je tu gospodaril Alek-

sander Potemkin. V njegovem objemu je Katarina pozabljala težke skrbi državnih poslov.

Oprezno je zaprla Katarina za seboj vrata. Prehodi dvoje sob in stopi v tretjo, v kateri jo ležal ogromen črnc. Bil je eden izmed tistih mnogih darov, s katerimi je carica presenečala svojega ljubimeca.

Črnc Hasan je urno vzljudil svojega novega gospodarja; zato mu je tudi carica poverila da čuva gospodarja, kadar spi.

Ogromni črnc se takoj vzravna in jatagan, ostro bodalo se zabliska v njegovi roki. V trenutku pa spozna Katarino in se ponižno vrže na tla.

"Se spi?" vpraša carica.

"Spi Veličanstvo!"

"Zbudim ga sama. — Straži dalje, da nihče ne vstopi!"

Carica stoji k vratom, ki so vodila v Potemkinovo spalnico. Vrata so bila iz železa, prevlečena z baršunom, da ni mogla niti besedica do ušes nepoklicanih. Vrata so se odprla le onemu, ki je poznal tajni mehanizem. Tik vrat je bila namreč mala ura. Če so torej postavili kavalero te ure na določeno uro, tedaj so se vrata odprla.

Katarina prestavi kavalero in vrata se neslišno odpro. Carica vstopi in obstane na pragu.

"Kako lep je!" zasepeče Katarina, ko ugleda lepo Potemkinovo glavo na svileni blazini. Stopi k nje-mu, mu z roko poboža njegove lase in poljubi.

Potemkin se prebudi in jo objame.

"Srečno jutro", spregovori. "Prišla si me sama buditi. S čim sem za-

služil toliko milosti in ljubezni svoje carice?"

"Ljubim te!" poreče mračno carica. "Ne morem drugače — izdati ti moram skrivnost, ki me muči!"

"Govori ljubljenska!" reče Potemkin.

"Tvoje življenje je v nevarnosti, Potemkin. Trepetaš pred demon-skim človekom, o katerem sem mislila, da sem se ga rešila. — Varala sem se. Zdaj se vrača, ta sovražnik najine ljubezni. — Zdaj je tik pred Petrogradom!"

"Mar je potrebno, da ti povem njegovo ime?"

"Gregorij Orlov!" vzklikne Potemkin.

"Da, on!" reče carica. "Ti ne veš, kakšna nevarnost se skriva v tem imenu! Ah, tega ti niti priznati ne smem!"

"Čuj me, dragi!" pravi Katarina po kratkem molku. "Nihče na svetu me ne more rešiti mreže, v katero sem zašla. Nimam moči, da bi te vezi raztrgala!"

"Govoriš v ugankah, draga moja!" reče Potemkin. "Mar nisi vladarica? Mar ne trepeče vse evropsko ljudstvo pred teboj? Zdi se mi Katarina, da se bojiš kake prikazni!"

"Ne, ne", odvrne carica. "Motiš se, zalibog motiš se! So sile, ki so močnejše od moje carske oblasti, katerih ne morem uničiti. Ah, Aleksander, tisočkrat močnejša je prisega carice, kakor pa vsa njena carska oblast."

"Taka prisega te torej veže?" vpraša Potemkin.

"Da!" šepne carica. "Mene in Orlova!"

Potemkin objame carico in jo pritisne na svoje prsi. "Ti jočeš? Saj ni vreden, da potочиš zanj eno solzo. Orlov je za vedno izginal iz tvojega življenja! Nikdar več ne bo križal tvoji poti! Mar ti jaz ne pomenim ničesar? Mar sem ti tako malo, da nimaš vame zaupanje, da bi mi rekla: Ubij ga!"

Katarina se hitro osvobodi njegovega objema. Zrla je vanj z odprtimi očmi, ki so izražale smrtni strah.

"Ukaži mi, Katarina, da ga ubijem!" je šepetal Potemkin.

Na Katarininih ustnih se je pojavila kruta čvrta. In ustni se odpro, carica spregovori: "Ubij ga!" S težkim, globokim vzdihom klone carica na Potemkinove prsi.

"Ne morem, oh, ne" je stokala, "ne smem vzeti nase še enega umora. Slišiš, Aleksander, ne morem!"

"Moj mož ni umrl zato, kar sem govorila, temveč zato ker sem molčala, ga molče prepustila njegovemu morilec. Toda v drugič —"

Potemkin se dvigne. Neskončno iznenaden je zasijalo iz njegovega obraza. Sklonil se je k drhteči ženi in položil obe roki na njeni rameni. Ostro ji je gledal v oči in dejal:

"Torej sem razumel prav? — Torej je resnica kar govori ljudstvo? Gregorij Orlov ti je bil več kot prijatelj, bil je tvoj ljubimec?"

"Še več! Njegova žena sem!" vzklikne Katarina in se vrže Potemkinu pred noge.

Grobna tišina je vladala v sobi, samo dvoje src je trepetalo v groznem razburjenju.

Katarina se je bala, da izgubi

SLOVENSKI LIST

List izdajata: SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO in KONSORCIJ "NOVEGA LISTA"

Dirección:
Gral. César Díaz 1657
Buenos Aires

TARIFA REDUCIDA

IZSELJENCI IN DOMOVINA

(Govor g. Klekla na zasedanju banskega sveta dravske banovine dne 17. februarja 1937)

Petstotisoč naših bratov in sester, če ne štejem tistih, ki po mirnih pogodbah niso prišli v našo državo, robota v tujini in išče s težkim delom svoj kruh, ki jim ga domovina ne more dati. Pol milijona našega naroda ustvarja tujim gospodarjem bogastvo. Doma pa narod strada in trpi pomanjkanje. Žalostna je ta slika.

Naša dolžnost je da skrbimo za svoje izseljence, da krepimo medsebojne vezi in da stojimo z njimi v stalnih stikih. Čim tesneje smo povezani s svojimi izseljenci, toliko manj osamljene se čutijo ti v tujini in toliko več ugleda imajo pred tujci. Mali slovenski narod pomeni nekaj samo, če so vsi njegovi drobci povzcani v eno enotno duhovno enoto.

Izseljeni delavci s svojimi zaslužki v veliki meri bogatijo naše revne gospodarske razmere doma. Leta 1928 so na pr. poslali naši izseljenci iz Ameriko v domovino 15 milijonov dolarjev. — Leta 1935, po poročilu narodne banke v Zagrebu, je prišlo v našo državo kot pošiljatev naših izseljencev 192 milijonov dinarjev. Ta denar je prišel samo v Slovenijo. Iz Francije pride samo v Slovensko Krajino letno okrog 20 milijonov dinarjev. Edini vir za neštete slovenske domove so ravno dohodki naših izseljencev. Mi moramo zastaviti vse svoje sile, da naše izseljence v tujini zaščitimo pred zlorabo delodajalcev ter jim preskrbimo zaščito zakona. Naša dolžnost je, da potom naše vlade urgiramo v Parizu, da sprajne konvencije tudi pariška vlada v zaščito naših delavcev, kakor so se pobrigale že poljska, italijanska in druge vlade. Isto naj velja za naše delavce v drugih državah.

Naša dolžnost je, podpirati Rafaelovo družbo, ki je sistematično za-

čela skrbeti za naše izseljence in dela tudi z izredno nesebičnostjo in požrtvovalnostjo. Je to danes gotovo vodilna družba v celi naši državi za skrb našega izseljenstva, saj izdaja izredno dobro urejevane časopise v korist našim izseljencem ter vzdržuje z njimi stalne stike, skrbi za izseljeniške duhovnike, učitelje, preskrbuje predavanja, kongrese in podobno. eVlike vrednosti je tudi koledar, ki ga je izdala ta družba za izseljence. Rafaelova družba je zgradila prve temelje za nam tako potreben izseljeniški institut. Ustanovila je sedaj podružnico v Mariboru in v Slovenski Krajini, v kratkem bo pa ustanovljenih še nekaj podružnic po ostali Sloveniji, zlasti na Jesenicah in na Dolenjskem. Naša dolžnost je tedaj, da to družbo, ki je v pravem pomenu besede naš izseljeniški institut, podpremo tako, da se bo mogla razviti v močno ustanovo.

Nujno je pa potrebno opozoriti našo oblast tudi na skrajno nelepo postopanje nekaterih uradnikov naše konzularne oblasti proti našim izseljencem. Ako je delavec, državljani kraljevine Jugoslavije, od uradnika njenega zastopstva v inozemstvu oklofutan, potem je dovolj hudo! Tako uradništvo pri naših poslaniških ali konzularnih zastopnikih.

Dovolite mi, gospodje, da v zvezi s tem omenim tudi veliko moralno rano, ki jo trpi zaradi izseljeništvaja naše Prekmurje. Ta rana bo čedalje večja, ako ne bomo čimprej priskočili na pomoč našim izseljencem. Iz naše krajine se je že pred desetletji izselilo po statistiki v Severno Ameriko 25.000 naših delavcev. V Južni Ameriki, Kanadi in Avstraliji ter drugih delih sveta jih je okrog 10.000, v Franciji pa 7000. To je gotovo izredno velik od-

stotok, če računamo, da šteje naša krajina komaj 100.000 prebivalcev.

V zvezi z našim izseljeništvom mi je čast predložiti v imenu zbranskega banskega sveta sledečo resolucijo:

Zaradi velike gospodarske krize in obubožanja slovenskega ljudstva, je prisiljeno slovensko ljudstvo izstivih gotovo ne dela niti časti naši državi, niti ne ustvarja zaupanja do naših oblasti. Naj pripomnim še, da je nastavljen za dopisnika izseljeniškega oddelka v Braziliji v San Paolo neki žid Taussig, ki niti ni naš državljan.

Mislím, da je naša dolžnost, da proti takim krivicam javno nastopimo in obubožanja slovenskega ljudstva, je prisiljeno slovensko ljudstvo izstivih gotovo ne dela niti časti naši državi, niti ne ustvarja zaupanja do naših oblasti. Naj pripomnim še, da je nastavljen za dopisnika izseljeniškega oddelka v Braziliji v San Paolo neki žid Taussig, ki niti ni naš državljan.

1. Rafaelova družba v Ljubljani, ki vrši posle slovenskega izseljenškega instituta, naj se z izdatno in redno državno dotacijo podpre tako, da bo mogla v polni meri opravljati to svojo važno in veliko nalogo.

2. Dohodki Izseljenškega fonda naj se uporabljajo izključno v izseljenške namene. Glavarina, ki jo plačajo slovenski delavci v izseljenški fond, naj se izročita Rafaelovi družbi in njenim podružnicam.

3. Na izseljenških komisarijatih naj se nastavlja izključno osebe, ki imajo dovolj razumevanja in čiste srce za naše izseljence.

Banski svet je resolucijo z odobravanjem sprejel in g. ban jo objubil, da bo zastavil vse svoje moči, da se poživí skrbstvo za naše izseljene rojake.

OBJAVE KR. POSLANIŠTVA

Kr. poslaništvo v Buenos Airesu poizvoduje po izseljencih, katerih imena so spodaj navedena:

Abadžić Stojadin, sin Milanov, iz Peroveca.

Kobe Jože, doma iz Želebeja, občina Metlika.

Pavel Holzschuh in njegova žena Katarina roj. Remili.

Prekomorska pošta

Iz Evrope dospejo:

3. High. Brigade
6. Ant. Delfino, Alcantara in Kerguelen.

V Evropo odplujejo:

4. Massilia
9. Monte Rosa in Alcantara
11. Kerguelen

RESTAURANT "VIENES"

337 - Calle TUCUMAN - 337

BUENOS AIRES

Največji slovenski restaurant v centru. — Krasni prostori. — Zelo pripravno za svatbe ali bankete. Gene zmerne. — Prenočišča samo 70 cts. — Vsak večer svira prvovrstna godba.

Se priporočata lastnika:

TEMLIN & GOMBOC.

POZOR

POZOR

Naznanjam, da sem otvoril v svojih lastnih prostorih

ČREVIJARNICO "EMILIO"

kjer imam v zalogi veliko izbero črevljev za dečke in deklice. Izdelujem nove ter sprejemam tudi v popravilo.

Tobakarno — Prodajo igrač — Šolskih potrebščin

Lastnik EMIL ŽIVEC

OSORIO 5085

PATERNAL, Bs. Aires

svojega Potemkina, če bo zvedel, da ima Orlov starjšo pravico. Ni hče v Rusiji ni slutil, da je bila z Orlovom poročena. To je bila njena velika skrivnost.

Potemkin je preplašen spoznal grozno dejstvo. Ako je Orlov Katarinin mož, tedaj ima v rokah strašno sredstvo, katerega more vsak čas uporabiti proti njej.

On so zgame. Nežno prime Katarino za roke in jo potegne k sebi.

"Uboga žena!" ji reče z mehkim glasom, "koliko si morala pretrpeti! — Kako grozno te je morala mučiti ta skrivnost, da je niti meni, svojemu najboljšemu prijatelju nisi izdala!"

"Da, trpim, strašno trpim", je jecljala carica.

"Ti si torej resnično poročena z Orlovom?" vpraša Potemkin. "Kako je mogoče, da je moja modra, previdna in ljubljena Katarina mogla postati žena takega človeka, kakor je Orlov, kateremu je brati z obraza, da jo lopov?"

Katarina se je zbrala.

"Aleksander!" reče. "So v življenju trenotki, ko so razmere močnejše od nas. — Znano ti je, da sem bila s Petrom nesrečna. Njegova žena sem postala proti svoji volji. Bil je surov človek in omejenec. Hrepnela sem po prijatelju, ki bi me razumel. — Tedaj jo nekega dne prišel grof Orlov. Z njegovo pomočjo sem se proglasila za rusko carico. Orlov me je vedno nagovarjal, naj pristanem, da umore Petra. Videla sem, da ima prav, toda naloga, dovoljenja za to mu nikdar nisem dala. Moje molčanje je bilo usodepoino.

"Nekega dne so napadli Petra v postelji. Prosil jih je, naj mu puste vsaj golo življenje. Toda s čevlji so hodili in tolkli po njem ter ga končno zadavili."

Katarina je umolknila. Bila je napol onesvoščena.

"Bilo je končano", nadaljuje težko dihač, "car je bil mrtev. In od onega trenutka so me ljudje preklinjali. Imenovali so me carjevo morilko. Na svojem prestolu sem se čutila osamljeno. Samo eden mi je bil vedno zvest, in to je bil Gregorij Orlov!"

"Ali moreš razumeti, da sem potem vzljubila tega človeka, da sem mu dala vse, svojo dušo — svoje telo. Orlov je vladal skupno z menoj. Mnogokrat sem hotela biti dobra, toda vedno me je on od tega odvrnil."

"Ljudstvo je treba bičati z železno palico!" mi je govoril Orlov. In jaz sem mu dala proste roke. Vsakdo, četudi samo sumljiv, je bil ujet. Temnice so bile prenapolnjene. Brezkončno so bile procesije pregnanih v Sibirijo. Jaz sem bila vladarica, toda vladal je — Gregorij Orlov!"

"Nikdar mu nisem smela odbiti nobene prošnje. Vsako visoko mesto, vsako odlikovanje je moralo priti v njegovo družino. On in njegovi bratje so si razdelili med seboj najbogatejša posestva in zaklade."

"Ko sem nekega dne izjavila, da ne dam večje svote, za katero me je prosil, me je prijel surovo za rame in dejal:

"Ne upiraj se mi Katarina! Jaz sem napravil iz tebe carico, in jaz te morem zopet strmoglaviti, če ho-

čem!"

"Potem je zahteval, da so z njim poročim! Če nočem, da bo objavil, da sem jaz dala ukaz za umor carja Petra."

"Na kratko: tajno sem se poročila v bližini Moskve. Poročil nas je neki mladi svečenik, katerega pogleda nikdar ne bom pozabila. — Ko je bila poroka opravljena, me zgrabi Orlov za roke in me potegne v kot cerkve. Skoz vrata je vtrlo šest oboroženih vojakov, ki se vržejo na duhovnika. Začula sem krik in mladi duhovnik se je mrtev zgrudil na tla."

"Da nas ne izda!" je kratko pojasnil Orlov."

"Lopov!" vzklikne Potemkin, ko je končala Katarina.

"Cerkveno knjigo je skrnil Orlov in jaz je kljub vsemu iskanju do danes še nisem mogla najti."

"To je jasno!" odgovori Potemkin. "Tak' dolgo, dokler je knjiga v njegovih rokah, lahko počne, kar hoče. Lopov dobro ve, da je ruskega narodu sklenjen zakon svetinja, in da bi ljudstvo nikdar ne pozabilo —" Potemkin umolkne, kakor da noče izgovoriti, kar je mislil.

"Povej", poprosi Katarina. — "Ne bi pozabila, da je postala carica nezvesta. Da, Aleksander, ta nevarnost mi preti!"

"Katarina! Poglejmo stvar jasno. Ali si povsem gotova, da se Orlov vrača?"

"Sem", odvrne carica. "Včeraj sem prejela vest, ki je bila kakor strela iz jasnega neba. — Bila sem prepričana, da se Orlov iz vojne s Tatari nikdar več ne vrne. Sam mi

je pisal, da mori tabor kuga, da padajo vojaki od zastrupljenih sovražnikovih pušic kakor muhe."

"Toda kakor vidiš, Orlov je odporen. Nič se mu ne more zgoditi! In da bo nesreča popolna je imel proti Tatarom celo uspeh, tako, da ga nemilostno niti sprejeti ne morem. Potem ko je strl vojsko kozakov, je potolkel tudi kana. Tako se Orlov vrača kot zmagovalček!"

"Razumeš, dragi, kaj to pomeni? To pomeni, da te ne bom več imela, da te ne bom več poljubovala —!"

Dušilo jo je in strastno je objela Potemkina.

"Temu lopovu ne bo uspelo ločiti naju!" vzklikne ognjevito Potemkin. "Pokaži mi pot, da uničim Orlova! Prisegam ti, Katarina, da se ne bom ustrašil ničesar! Tvoje slepo orodje hočem biti!"

Katarina se vzravna in mu pogleda globoko v oči.

"Ena pot je", šepne carica, "edina! Da ga proglasimo za upornika, ali pa, da ga pred vsem svetom javno obtožim — in to bom tudi storila, če se izpolni, kar pričakujem."

A česa pričakuješ?"

"Da Mirovič prizna!"

"Prizna? — Kaj?"

"Da ga je Orlov podkupil."

Potemkin so zdrzne, kakor da ga je pičila kača.

"O, zdaj te razumem! Modra si, carica! Našla si pravo pot! Mirovič bo priznal!"

"Ak' bo? Nikar preveč ne upaj, Aleksander! Ta Mirovič je trd in odporen! Doslej ni izdal niti enega svojih tovarišev!"

"Orlov je brezdvomno popolnoma nedolžen. V tej zaroti gotovo ni sodeloval", reče Potemkin. "Toda to je popolnoma vseeno! Prosim te, carica, izroči nadaljno preiskavo meni. Prisegam ti, da boš dobila pismeno izjavo Miroviča, da ga je k zaroti nagovoril Gregorij Orlov."

"Misliš, da mi moreš to bljubiti?" vpraša carica razburjeno.

"Obljubljam ti", odgovori Potemkin. "Imam srdstva, s katrimi bom prisilil Miroviča, da bo govoril!"

"Ah, ti misliš trpinčenje?"

"Tudi na to mislim, Katarina! Toda, če bi trpinčenje ne koristilo, poznam že nekaj. Saj so tudi še duševne muke!"

"Kako misliš to, Aleksander?"

"Prosim svojo milostivo carico, da me ne vprašuje za moje skrivnosti. V nekaj dneh bo imela Katarina v rokah pismeno priznanje Miroviča."

"Tedaj, dragi moj Aleksander ne bom odlašala niti trenutek, da z vso silo udarim Orlova. Tedaj bom ruskemu narodu dokazala, da je Orlov izdajalec. Tedaj naj mu na morišču pade glava!"

"In tedaj, sladki Aleksander, ne bo nikogar več med nama! Tedaj bova popolnoma svobodna in srečna!"

Lepa, demonska žena je privila Potemkina k sebi: zločinski par se je udal strastnemu objemu.

31. POGlavJE

Trpinčenje Miroviča

V globoki podzemski kleti Petro-pavlovske trdnjave je ždel že nekoliko mesecev poročnik Mirovič. Od onega trenutka, ko se je izjavila vstaja. (Nadaljevanje)